

Handläggare
Hagström Ingela (KLK)
Köpman Eva (SCF)
Larsson Ingrid (OMF)
Thomson Giggi (UBF)

Datum
2017-10-03

Diarienummer
KSN-2017-3201

Kommunstyrelsen

Ansökan om medel för social investering för projekt Koordinatorer för ökad skolnärvaro

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att godkänna utbildningsnämndens, socialnämndens och omsorgsnämndens ansökan om att genomföra satsningen i enlighet med projektplan i ärendets **bilaga 1**,

att bevilja utbildningsnämnden 4 875 772 kronor från de avsatta medlen för sociala investeringar för att genomföra satsningen,

att i samband med Mål och budget 2019-2021 pröva kommunbidraget till utbildningsnämnden, socialnämnden och omsorgsnämnden, om satsningen visar positiva effekter, för att återbetala satsningen, samt

att utbildningsnämnden ska rapportera om satsningen till kommunstyrelsen i ordinarie delårsuppföljning.

Ärendet

Utbildningsnämnden, socialnämnden och omsorgsnämnden beslutade i juni 2017 att ansöka om att genomföra en satsning inom ramen för sociala investeringar. Satsningen, som går under namnet – koordinatorer för ökad skolnärvaro, genomförs från och med januari 2018 och två år framåt. Arbetsmarknadsnämnden ingår som en samverkanspart under hela projekttiden. Ansökan avser totalt 4 875 772 kronor för att driva satsningen under två år. Nämndernas protokollsutdrag och tjänsteskrivelse återges i **bilaga 2**.

Beredning

Projektplanen har beretts i samarbete med representanter från kommunledningskontoret, utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och omsorgsförvaltningen samt arbetsmarknadsförvaltningen. Metoder, modeller och beräkningar som ligger till grund för

satsningen utgår från bästa tillgängliga kunskap, stickprovskontroller, nationell data och best-practice, vilket har tagits fram i samarbete med utbildningsförvaltningen, Sveriges Kommuner och Landsting och Uppsala Universitet. Projektplanen har godkänts av styrgruppen för sociala investeringar.

Föredragning

Under 2016 och 2017 genomfördes en kartläggning (**bilaga 3**) för att se över situationen och identifiera utvecklingsområden rörande elever med långvarig eller hög skolfrånvaro i Uppsala. Mycket av det som framkommer i kartläggningen är vanligt på flera håll i landet. I kommunens rapport föreslås ett antal förbättringsåtgärder. Åtgärderna handlar bland annat om att skapa långsiktig styrning över förvaltningsgränserna, tydliggöra och tillgängliggöra för kommunens verksamheter vad det finns för typ av stöd och vart de kan vända sig, samt att skapa tydliga rutiner. De flesta löses inom ramen för befintlig verksamhet genom samverkan.

Ett av förslagen är att tillsätta så kallade barn- och ungdomskoordinatorer. Deras funktion ska vara att se till att rätt insatser kopplas på i ett tidigt skede samt att det stöd som ges är samordnat, utgår från barnets behov samt bygger på hög delaktighet från elev och vårdnadshavare. Det är den insatsen som de ansökande nämnderna nu vill testa och metodutveckla med hjälp av sociala investeringar.

Satsningen har två kärnkomponenter, den första är att ta fram långsiktiga metoder för analyser, fortsatt arbete, dokumentera och säkerställa att enhetliga och kända rutiner finns på plats. Den andra är att koordinatorerna ska fungera som en samordnande länk som arbetar med utgångspunkten i elevens och familjens behov.

Koordinatorerna ska kopplas in i ärenden där insatser redan finns eller kan komma att behövas från andra verksamheter än enbart skolan. Deras uppdrag är kommunövergripande och de har mandat att samordna olika insatser. Koordinatören fyller också en funktion gentemot elever och vårdnadshavare att vara den som de kan höra av sig till för att få hjälp med vem som gör vad och vart de ska vända sig. All samordning ska ske med samtycke från elev och/eller vårdnadshavare. Koordinatorerna har uppföljningsansvar och rapporterar månatligen till utsedd styrgrupp.

Satsningen ska vara i samverkan mellan utbildnings-, social- och omsorgsnämnderna som, beroende på typ av problematik, har ansvar för att erbjuda målgruppen insatser i olika delar av processen. De tre nämnderna tog därmed i juni 2017 beslut om att ansöka om medel från kommunens reservation för sociala investeringar för att driva satsningen som ett samverkansprojekt under två år.

Kommunstyrelsen fattade beslut om riktlinjer för sociala investeringar i december 2016. En social investering är en avgränsad och koncentrerad insats som i förhållande till ordinarie arbetssätt förväntas ge bättre utfall för insatsens målgrupp och samtidigt leda till minskade samhällsekonomiska kostnader på sikt.

Sociala investeringar skiljer sig från traditionella välfärds- och folkhälsoinsatser genom att

uppföljning, utvärdering och fokus på avkastning är av stor vikt. Satsningen ska därför följas upp regelbundet och avrapporteras tre gånger per år. Den ska även effektutvärderas efter två år, det vill säga hösten 2019. Visar satsningen goda resultat ska den implementeras i ordinarie verksamhet.

Förutom de tydliga långsiktiga vinsterna med förebyggande insatser för att motverka skolmisslyckande finns även kortsiktiga och medelsiktiga vinster att räkna hem. Bland annat kan insatser för att få tillbaka elever i skolan förhindra att de behöver gå sommarskola, gå om ett år på grund- eller gymnasieskola eller leda till mindre omfattande insatser inom socialtjänsten alternativt minska placeringar av barn.

Ekonomiska konsekvenser

I projektplanen presenteras beräkningar på kostnader och tänkbara besparingar, både utifrån kortsiktiga och långsiktiga effekter. För att kunna göra kalkyler behövs tillförlitlig och sammanställd data. Ett utvecklingsarbete pågår för att få ut bättre underlag. Då det i dagsläget är svårt att sammanställa helt tillförlitlig frånvarostatistik i Uppsala kommun på aggregerad nivå med kopplingar till studieresultat och andel som går om ett år i skolan, är det svårt att göra exakta beräkningar avseende de ekonomiska effekterna.

Beräkningen för långsiktiga besparingar nedan baseras på ett antagande om projektet lyckas att få 3 elever med hög frånvaro att komma tillbaka till skolan och klara gymnasieexamen, som utan insats inte skulle slutfört gymnasiet. De kortsiktiga besparingarna utgår från att projektet förhindrar att en viss andel av deltagarna går om ett år i grund/gymnasieskola.

Kostnad insats	Besparing kort sikt	Besparing lång sikt	Total besparing	Avkastning
4 875 772	2 838 200	10 800 000	13 638 200	2,80 kr/investerad kr

Räkneexemplet är baserat på antaganden utifrån stickprovskontroller, nationell statistik och best-practice. Utbildningsnämnden ska återkomma med mer utförliga beräkningar i samband med uppföljningen till kommunstyrelsen.

Kostnadsreduceringar till följd av satsningen förväntas uppstå inom utbildningsnämndens ansvar genom minskade kostnader för att elever behöver gå om ett år i skolan, sommarskola m.m. På lång sikt även i arbetsmarknadsnämndens (försörjningsstöd, arbetsmarknadsåtgärder) och omsorgsnämndens verksamhetsområden. Utöver detta förväntas satsningen generera framtida skatteintäkter för kommunen samt kostnadsreduceringar för staten.

I Mål och Budget 2016 har 15 mnkr avsatts till kommunstyrelsen för genomförande av satsningar inom sociala investeringar, för 2017 avsattes 10 mnkr. Av de avsatta medlen finns 19,7 mnkr kvar. Ansökt belopp ryms inom ram för de avsatta medlen. Utbetalningar sker i efterhand med avräkning tre gånger per år, i samband med tertial- och årsbokslut. Underlaget för utbetalningar är de under perioden faktiskt uppkomna kostnaderna.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Thomas Odin
Direktör omsorgsförvaltningen

Kaisa Björnström
Direktör socialförvaltningen

Koordinatorer för ökad skolnärvaro

Projektplan

Organisation

Ansvarig organisation Utbildningsförvaltningen
Eventuell samarbetspartner för satsningen; förvaltning/styrelse/bolagsnamn, kontaktperson Socialförvaltningen, omsorgsförvaltningen

Kontaktperson

För- och efternamn Giggi Thomson	Förvaltning/styrelse/bolag Utbildningsförvaltningen
Enhet/avdelning Individstöd	Telefonnummer (inkl. riktnummer.) 018-7275696
E-postadress giggi.thomson@ uppsala.se	

1	GRUNDLÄGGANDE INFORMATION.....	3
1.1	BAKGRUND	3
1.1.1	<i>Situationen i Uppsala kommun</i>	3
1.1.2	<i>Orsaker till och konsekvenser av frånvaro</i>	5
1.1.3	<i>Situationen för frånvarande elever och deras familjer</i>	6
1.2	SYFTE.....	6
1.3	MÅL	7
1.3.1	<i>Processmål</i>	7
1.4	MÅLGRUPP	7
1.5	ROLLER OCH ANSVAR.....	8
1.5.1	<i>Riskansvar</i>	8
2	METODBESKRIVNING	9
2.1	AKTIVITETER OCH PRESTATIONER	9
2.2	JÄMFÖRELSEALTERNATIV	10
2.3	SAMTYCKE	10
2.4	RESURSER	10
3	KOSTNADER FÖR INSATSEN	11
4	FÖRVÄNTADE EFFEKTER	11
4.1	SOCIALA EFFEKTER	11
4.1.1	<i>Kortsiktiga resultat och utfall</i>	12
4.1.2	<i>Långsiktiga effekter</i>	12
4.1.3	<i>Konsekvenser ur ett jämställdhets- och barnperspektiv</i>	12
5	SAMHÄLLSVINSTER OCH EKONOMISKA EFFEKTER	12
6	UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH RESULTATSPRIDNING	15
6.1	UPPFÖLJNING	16
6.3	UTVÄRDERING	17
6.4	RESULTATSPRIDNING	17
7	EFTER PROJEKTAVSLUT	17
7.1	IMPLEMENTERING I ORDINARIE VERKSAMHET	17
7.2	KOSTNADSANSVAR	18
7.3	ÅTERBETALNING	18

1 GRUNDLÄGGANDE INFORMATION

1.1 Bakgrund

Utbildning är den enskilt viktigaste skyddsfaktorn när det gäller risken att drabbas av sociala eller ekonomiska problem och ohälsa i framtiden. Hösten 2015 hade 20 000 elever i den svenska grundskolan ogiltig frånvaro (Skolinspektionen 2015). Av dessa var det 1 700 som hade en sammanhängande frånvaro på en månad eller mer. Trots ökat fokus på frågan i många kommuner och skolor har andelen med sammanhängande frånvaro i grundskolan varit oförändrad sedan 2009. I gymnasiet råder inte skolplikt, men en fullgjord gymnasieutbildning är i princip en förutsättning för att etablera sig på arbetsmarknaden i dagsläget. Det finns alltså starka incitament för kommuner att stödja eleverna till att fullfölja även sin gymnasieutbildning.

Att vara frånvarande från skolan gör det svårt att tillgodogöra sig sin utbildning. Det minskar möjligheterna att uppnå gymnasiebehörighet och ta studenten. Konsekvenserna av att varken ha studerat eller arbetat i unga år kan på längre sikt bli betydande. Hälften av ungdomarna som varken arbetar eller studerar är kvar i samma situation i minst tre år (Arbetsförmedlingen 2013). Ett år borta från utbildning och arbetsmarknad ökar också risken att hamna utanför arbetsmarknaden på lång sikt.

Kommunerna har som huvudmän ett lagstadgat ansvar att tillgodose en tillgänglig skola för alla barn och ungdomar.

1.1.1 Situationen i Uppsala kommun

Sommaren 2016 tog kommunens social-, omsorgs- och utbildningsnämnder beslut om att samarbeta i ett projekt gällande ökad skolnärvaro. Under 2016 och 2017 genomförde sedan de tre samarbetande förvaltningarna en kartläggning för att se över situationen och identifiera utvecklingsområden rörande elever med långvarig eller hög skolfrånvaro (Bilaga 1). Analysen och slutsatserna grundar sig främst på en kartläggning av elva elever med hög frånvaro. Intervjuer genomfördes med elevernas vårdnadshavare och eleverna själva i den mån det var möjligt. Utöver detta har även ett antal intervjuer genomförts med olika verksamheter som möter målgruppen. Totalt hördes över 100 personer inom ramen för projektet.

De utvecklingsområden som identifierades kan sorteras in i fyra huvudkategorier:

- Kommunen ska tillhandahålla insatser som är anpassade utifrån elevernas individuella behov
- Insatserna ska erbjudas i rätt tid
- Kommunen ska arbeta tillsammans med familjen så att eleverna och deras vårdnadshavare är delaktiga och hyser tilltro till det stöd de får
- Insatserna ska vara samordnade med ett helhetstänk

Ett antal förklaringar ges till utvecklingsbehoven. Några av de viktigaste är:

- Okunskap om andra verksamheter och brist på upparbetade kontakter och nära vägar
- Ineffektiva samordnade individuella planer (SIP:ar), både som möte och som process
- Avsaknad av SIP:ar när behov av insatser bara finns inom kommunen eller inom Region Uppsala och skola, men inte inom socialtjänst
- Avsaknad av någon typ av samordnande funktion.

Mycket av det som framkommer i kartläggningen är vanligt på flera håll i landet.

Skolinspektionen granskade under 2016 om elever med omfattande frånvaro fått den hjälp de behöver för att komma tillbaka till skolan. Deras slutsats var bland annat att frånvaron behöver tas på allvar tidigare, att rätt insatser måste ges i rätt tid, att eleven ska inkluderas, och att samverkan mellan kommun, skola, rektor och skolpersonal behöver utvecklas och förbättras.

I kommunens rapport föreslås ett antal förbättringsåtgärder. Åtgärderna handlar bland annat om att skapa långsiktig styrning över förvaltningsgränserna, tydliggöra och tillgängliggöra för kommunens verksamheter vad det finns för typ av stöd och vart de kan vända sig samt att skapa tydliga rutiner. De flesta löses inom ramen för befintlig verksamhet.

Ett av förslagen är att tillsätta så kallade barn- och ungdomskoordinatorer. Deras funktion ska vara att se till att rätt insatser kopplas på i ett tidigt skede samt att det stöd som ges är samordnat, utgår från barnets behov samt bygger på hög delaktighet från elev och vårdnadshavare. Det är den insatsen som beskrivs i den här projektplanen. Satsningen ska vara i samverkan mellan utbildnings-, social- och omsorgsnämnderna som, beroende på typ av problematik, har ansvar för att erbjuda målgruppen insatser i olika delar av processen. De tre nämnderna tog i juni 2017 beslut om att ansöka om medel från kommunens reservation för sociala investeringar för att driva satsningen som ett samverkansprojekt under två år.

1.1.1.1 Frånvaro i gymnasiet

Om den ogiltiga frånvaron varit fyra timmar eller mer under en månads tid och skett vid upprepade tillfällen kan en elev få indragen studiehjälp av CSN. I kommunen var andelen gymnasieelever som haft så hög ogiltig frånvaro att det lett till indragen studiehjälp 7,6 %¹ under läsåret 2015/16. Motsvarande siffra läsåret 2014/15 var 6,2 %. Läsåret 2013/14 låg andelen på 5,7 %. Siffrorna tyder på en ökning av den ogiltiga frånvaron. En förklaring till ökningen kan dock vara att CSN:s riktlinjer och praxis har skärpts sedan 2012. Detta utesluter dock inte att en ökning av skolket i sig kan ha skett. Siffrorna kan jämföras med rikssnittet som ligger på 7,8 % och där Uppsala placerar sig på femte plats av de med mest frånvaro. I Uppsala län låg snittet under läsåret 2015/16 på 7,3 %. Detta omfattar både kommunala och fristående gymnasieskolor.

¹ Beslut om indragen studiehjälp på grund av ogiltig frånvaro kan fattas även efter läsårets slut, vilket innebär att dessa siffror kan skilja sig något från liknande siffror som presenteras i andra sammanhang. Uppgifterna är framtagna 2016-12-05. Källa: CSN

Det finns även risk för visst bortfall i frånvarorapporteringen. Andelen med frånvaro (anmäld och oanmäld) kan därför antas vara högre än 7,6 %. Helt tillförlitlig frånvarostatistik från utbildningsförvaltningen i Uppsala kommun är i dagsläget inte möjlig att få. Ett utvecklingsarbete pågår för att bättre få ut önskad statistik.

1.1.1.2 Frånvaro i grundskolan

Frånvaron i grundskolan är generellt lägre än i gymnasiet. Tabellen nedan visar elever i de kommunala grundskolorna med minst 80 % frånvaro läsåret 2015/2016. Data har hämtats från systemet skola24 och inkluderar både anmäld och oanmäld frånvaro. Tabellen speglar frånvaro för hela månader, dvs. hela september, oktober, mars respektive april. Statistik på frånvaro i de fristående skolorna finns inte att tillgå i kommunens system, då de inte är ålagda att rapportera det till kommunerna.

	Antal elever	Andel elever*
Sep 2015	17	1,1 promille
Okt 2016	21	1,3 promille
Mar 2016	33	2,1 promille
Apr 2016	37	2,3 promille

*Andelen baseras på Skolverkets statistik av inskrivna elever i åk 1-9 läsåret 15/16.

Det finns variationer i hur frekvent lärare registrerar frånvaron vilket i påverkar tillförlitligheten i statistiken. Elever med skyddad identitet finns inte heller med. Siffrorna kan därför antas vara högre.

1.1.2 Orsaker till och konsekvenser av frånvaro

Det finns en hel del kunskap om riskfaktorer för avbrutna studier. Faktorerna brukar delas in i tre huvudsakliga kategorier: skola, hem/familj och individ (Skolinspektionen 2016). Dessa kan i sin tur delas upp i underkategorier, till exempel kan skolkategorin delas upp i pedagogiska, organisatoriska och sociala faktorer. Faktorerna är ofta komplext sammansatta och det är inte ovanligt att det saknas uppenbara förklaringar till frånvaron. Oavsett vilka orsaker som ligger bakom en hög frånvaro är det problematiskt för den enskilda eleven och dennes familj.

Skolfrånvaro växer vanligtvis fram efter hand. I en granskning som Skolinspektionen genomfört av 15 elevfall med hög frånvaro i årskurs 7-9 framkommer att tecken på elevernas frånvaro sågs tidigt, redan i årskurserna 4-5 (Skolinspektionen 2016). Frånvaron hade däremot inte uppmärksammats och därför sattes inte åtgärder in. Flera år senare, när eleverna nått årskurs 7, uppmärksammades frånvaron som då var mycket omfattande.

När det gäller skolavbrott har forskning identifierat några individuella riskfaktorer som särskilt viktiga att uppmärksamma. Dessa är just frånvaro, låga skolresultat, låg involvering i skolarbetet, negativa relationer med andra elever och låg självkänsla i skolkontexten

(Plugginnovation 2015). En särskild riskgrupp för omfattande skolfrånvaro är elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (Skolverket kval 2016).

Utbildningskarriären befästs tidigt. Redan i årskurs 6 finns det statistiska samband mellan låga betyg och att inte uppnå grundläggande gymnasiebehörighet när man går i årskurs 9 (SKL sambandsanalys, kommande). Betygen i årskurs 9 har i sin tur avgörande betydelse för benägenheten att studera vidare, oavsett socioekonomisk bakgrund. Personer som har låga betyg i årskurs 9 löper väsentligt högre risker för psykosociala problem än resten av befolkningen. För män rör det sig exempelvis om självmord, kriminalitet och missbruk medan det för kvinnor är vanligare med självmordsförsök, tonårsföräldraskap och ekonomiskt bistånd vid 25 års ålder. En hög skolfrånvaro ökar risken för att få sämre skolresultat och därmed den framtida risken för dessa utfall.

1.1.3 Situationen för frånvarande elever och deras familjer

Internationell forskning visar att elever med omfattande ogiltig frånvaro är en mycket heterogen grupp (Skolinspektionen 2016).

Det är vanligt att elever med hög skolfrånvaro och deras vårdnadshavare har många olika myndighetskontakter, även inom en och samma myndighet kan de ha flera kontakter. Bland de som ingick i kommunens kartläggning stämde detta i åtta av elva fall. Flera vårdnadshavare och elever uttryckte i intervjuerna att det är påfrestande och rörigt med så många kontakter. Både intervjuade verksamheter och vårdnadshavare uttryckte att det finns ett stort men rörigt nätverk runt familjerna. Familjerna vet heller inte alltid vad skillnaden mellan de olika myndigheternas ansvarsområden är. Situationen bekräftas av Skolinspektionens rapport "Omfattande ogiltig frånvaro i Sveriges grundskolor" från 2016 (Skolinspektionen 2016).

När en person har insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvården ska en SIP upprättas (2 kap. 7 § SoL (2001:453) och 3 f § HSL (1982:763)). När den upprättas utses en samordnare för personen. Kommunens kartläggning vittnar dock om att samordnaren till stor del fungerar som en mötesledare snarare än en samordnare som är relativt passiv mellan mötena. Har eleven ingen SIP finns det ingen alls som samordnar kontakterna och insatserna och det är vanligt att vårdnadshavaren tar den rollen. Flera efterfrågar en funktion som håller i kontakterna och är aktiv mellan mötena, som kan fungera som spindeln i nätet och avlasta vårdnadshavarna.

1.2 Syfte

Syftet med satsningen är att bidra till att elever med en oroväckande skolfrånvaro får den hjälp och det stöd de behöver för att återgå till sina studier. Med problematisk skolfrånvaro menas här all frånvaro som innebär att det blir problem, d.v.s. elever som återkommande uteblir från undervisning och skolan. Det kan handla om:

- Skolkare
- Skolmotståndare
- Skolvägrare

- Elev med ströfrånvaro
- Elev med långvarig frånvaro
- Drop-outs
- Korridorsittare

1.3 Mål

Satsningen ska bidra till att elever med problematisk skolfrånvaro får den hjälp och det stöd de behöver för att återgå till sina studier.

Kort sikt

Ökad skolnärvaro
Bättre skolresultat
Förbättrad psykisk hälsa hos eleven
Förbättrad familjesituation

Medellång sikt

Ökad andel behöriga till gymnasiet
Förbättrade betyg (6-9 & gymn)
Minskning av andelen elever som går om en årskurs i grundskola eller går IM-program
Fler med gymnasieexamen inom 3 år

Lång sikt

Ökad psykisk hälsa
Ökad inkludering på arbetsmarknad
Minskat behov av försörjningsstöd
Minskat behov av arbetsmarknadsinsatser
Minskad risk för missbruk & kriminalitet

Synergier: Minskat behov av resursenheter, stöd som leder till utveckling elevhälsan, snabbare upptäckt och hantering av problematisk frånvaro, förbättrad samordning, ökad delaktighet för elev/vårdnadshavare, mindre omfattande behov av insatser från socialtjänst

1.3.1 Processmål

Projektet ska ta fram modeller och rutiner för att

- för att kunna och göra nulägesanalyser
- underlätta för skolan att få kontakt med andra verksamheter i ett tidigt skede
- säkra att samverkan fungerar, även mellan möten
- fungera som en sluss och vägvisare för elever och vårdnadshavare så att de kontakter som är aktuella blir överskådliga
- säkra elevens/vårdnadshavarnas delaktighet från det att de kopplas in

1.4 Målgrupp

Den huvudsakliga målgruppen för satsningen är elever som går i grundskola eller gymnasium, med problematisk frånvaro och behov av stöd som går utöver vad som inkluderas i skolans ansvar, och som därmed kräver samverkan. Eleverna kan tillhöra både fristående och kommunala skolor. Faktorerna som har bidragit till elevernas frånvaro förväntas variera, och i

många fall vara komplexa och samverka på olika vis. För att elever ska kunna ingå i projektet ska skolan först ha ska uppmärksammat elevens frånvaro och utreda orsak samt sätta in åtgärder som skolan förfogar över. Skolan kontaktar koordinatorena när skolans insatser inte gett resultat i form av ökad skolnärvaro inom 2 månader.

Elevernas vårdnadshavare berörs också av satsningen och ses här som en indirekt målgrupp. I och med att koordinatorena tar över en stor del av det samordningsansvar som i nuläget ofta hamnar på vårdnadshavarna kan det innebära en avlastning för dem. Föräldrar till elever med hög skolfrånvaro är inte sällan påverkade av sitt barns frånvaro, och det är vanligt att de är eller har varit sjukskrivna och/eller har ett sänkt psykiskt välmående.

Det är svårt att uttala sig om exakt hur många elever som kan nås av insatsen men det troliga är att en koordinator kan ha cirka 20 pågående ärenden. I satsningen ska tre koordinatörer arbeta, vilket gör att cirka 60 elever kan nås av satsningen samtidigt. Eftersom koordinatorenas uppdrag ska avslutas när eleven återgått till skolan eller när samordningen fungerar kommer långt fler än så kunna nås av satsningen under projektiden. Vid händelse av att fler ärenden, förfrågningar inkommer än vad koordinatorena har kapacitet för att hantera avgör styrgruppen hur prioriteringsordningen ska se ut. Koordinatorena har uppföljningsansvar och rapporterar månatligen till styrgruppen.

1.5 Roller och ansvar

Projektägare: Utbildningsdirektör

Utföraransvar: Utbildnings-, social- och omsorgsförvaltning

Projektledare: En av koordinatorena tillsammans med chefen för konsultativt stöd, utbildningsförvaltningen

Projektmedarbetare: Tre koordinatörer, placeras organisatoriskt vid konsultativt stöd

Styrgrupp: Representanter från omsorgs-, social- och utbildningsförvaltningen.

Representanterna består av personer med beslutsmandat för eventuella förändringar under satsningens gång. Styrgruppen ansvarar även för implementeringsfrågor.

Övriga intressenter: fristående grund- och gymnasieskolor, arbetsmarknadsförvaltningen, BUP, Habiliteringen

1.5.1 Riskansvar

Kommunstyrelsen bär den finansiella risken. Kommunstyrelsen ansvarar även för att begära återrapportering av satsningen. Kommunledningskontoret ansvarar tillsammans med utbildnings-, omsorgs- och socialförvaltningen för att begära samt stödja i uppföljning och utvärdering.

2 METODBESKRIVNING

2.1 Aktiviteter och prestationer

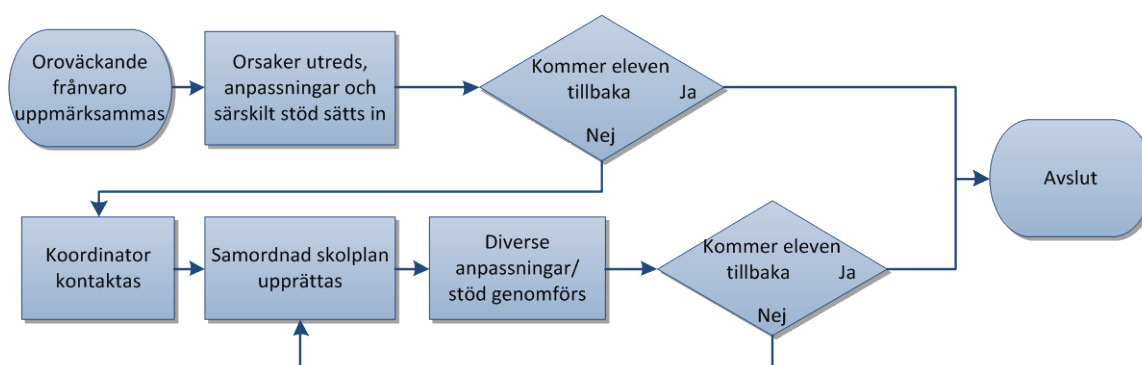
Satsningen har två kärnkomponenter, den första är att ta fram långsiktiga metoder för analyser, fortsatt arbete, dokumentera och säkerställa att enhetliga och kända rutiner finns på plats

Den andra är att koordinatorena ska fungera som en samordnande länk som arbetar med utgångspunkten i elevens och familjens behov. Koordinatorerna ska kopplas in i ärenden där insatser redan finns eller kan komma att behövas från andra verksamheter än enbart skolan. Deras uppdrag är kommunövergripande och de har mandat att samordna olika insatser. Koordinatören fyller också en funktion gentemot elever och vårdnadshavare att vara den som de kan höra av sig till för att få hjälp med vem som gör vad och vart de ska vända sig. All samordning ska ske med samtycke från elev och/eller vårdnadshavare. Koordinatorerna har uppföljningsansvar och rapporterar månatligen till styrgruppen.

Processen för samordningen ser ut ungefär som följande:

1. Skolan uppmärksammar att en elev har problematisk frånvaro, utreder orsaker och sätter in rimliga åtgärder
2. Skolan kontaktar koordinatorena när skolans insatser inte gett resultat i forma av ökad skolnärvaro inom 2 månader
3. Koordinatören, skolan och elev/vårdnadshavare träffas. Samtycke inhämtas från elev och vårdnadshavare. Under mötet görs screening och nulägeskartläggning. Behov hos elev och förälder går igenom tillsammans
4. Koordinatören kontaktar verksamheter som kan komma att behövas sättas in, baserat på screening, mötet, och kontaktar respektive verksamhet för att boka in ett gemensamt möte. Det kan röra sig om exempelvis socialsekreterare, biståndshandläggare, hemterapeut och ungdomscoach
5. Koordinatören leder ett möte mellan de aktuella aktörerna. På mötet fattas beslut och en samordnad skolplan upprättas med målet att eleven ska återgå till sina studier
6. Koordinatören håller därefter i samordningen kring de insatser som finns runt eleven och familjen utifrån skolsituationen. Den plan som upprättats följs kontinuerligt upp av koordinatören, som vid behov kallar till nya möten. Koordinatören är tillgänglig för familjens frågor och om nya behov uppstår för eleven/familjen
7. Koordinatörens insats slutar när samordningen fungerar eller när eleven återgått till sina studier, men kan kopplas in igen om behov uppstår.
8. Koordinatören följer upp direkt efter avslutad insats samt 6 månader efter avslutad insats

Kontakten med koordinatör frångår inte skolan eller andra aktörer skyldigheten att anmäla vid oro för att barn far illa.

Skyldighet att anmäla vid oro för att barn far illa förekommer under hela processen

2.2 Jämförelsealternativ

Då projektet kommer att omfatta samtliga skolor i Uppsala kommun kommer ingen jämförelse mellan interventions- och kontrollskolor genomföras. Effekter av insatsen kommer istället att mätas genom för- och eftermätningar på elevs närvaro och psykisk hälsa samt mätning av familjeklimat. Vid projektstart ska variabler och systematik tas fram för att kunna göra en nulägesanalys. Det kan handla om variabler som mäter skolfrånvaro kopplat till studieresultat och andel som behöver gå om ett år i grundskola/gymnasie, IM-program och sommarskola. Nulägesanalys och återkommande mätningar ska sedan genomföras för att sedan kunna följa utvecklingen över tid.

Insatser kommer att följas månadsvis genom verksamhetsdata och självrapporteringar. Uppföljande mätning av skolnärvaro kommer också att genomföras.

2.3 Samtycke

Skolorna ansvarar för att samla in samtycke från elev och vårdnadshavare inför första mötet.

2.4 Resurser

Styrgruppen och projektledningen ansvarar för delegering av följande punkter

Projektledning. En av koordinatorena tilldelas rollen som projektledare och leder arbetet tillsammans med verksamhetschefen för konsultativt stöd. Som projektledare för en satsning ansvarar man bland annat för att:

- Skapa en övergripande planering för hela satsningen
- Upprätta kommunikationsplan inklusive förankra satsningen hos berörda aktörer
- Ansvara för genomförande av nulägesanalys och säkerställa system för återkommande analyser tillsammans med utbildningsförvaltningen
- Säkerställa insamling av data och förbereda för utvärdering
- Genomföra en riskanalys tillsammans med berörda aktörer
- Hantera budgeten för satsningen

- Skriva delårs- och helårsredovisning
- Ansvara för medarbetarnas arbetsuppgifter
- Påbörja struktur för implementering av satsningen i ordinarie verksamhet
- Leda och följa satsningens utveckling mot de uppsatta målen och det uppdrag som finns formulerat i ansökan (säkerställa programtrohet)
- Stämma av med förvaltnings- och kommunledning vid behov
- Leda regelbundna avstämningar med projektmedarbetarna
- Säkerställa upprättande av nödvändiga rutiner
- Bistå anställande chef underlag till utvecklings- och lönesamtal samt kompetensutveckling

Koordinatorerna. Förvaltningarna söker medel för tre koordinatorstjänster. Koordinatorerna ska ha ett kommunövergripande ansvar med mandat att samordna de olika insatserna. I koordinatorernas uppdrag ligger metodutveckling, dokumentering och uppföljning.

3 KOSTNADER FÖR INSATSEN

Kostnader för satsningen är beräknad till 2 437 886 kr per år, vilket innebär en summa på 4 875 772 kr för projektet i sin helhet.

Tabell 1. Projektkostnader

Kostnadsposter	Antal	Lön/mån	PO	OH	Sem. ers	Kostnad/mån	Kostnad/12 mån
Lön	2	40 000kr	39,16	5 %	12,20 %	131 156 kr	1 573 866 kr
Lön	1	33 000kr	39,16	5 %	12,20 %	54 102 kr	649 220 kr
Arbetsplats	3					14 500 kr	174 000 kr
Mobilabonnemang	3					900 kr	10 800 kr
Övrigt	3					2 500 kr	30 000 kr
Summa						203 157 kr	2 437 886 kr

4 FÖRVÄNTADE EFFEKTER

4.1 Sociala effekter

Satsningen ska bidra till att barn med en oroväckande skolfrånvaro får den hjälp och det stöd de behöver för att återgå till sina studier. På kort sikt väntas skolnärvaron och andelen elever som

går ut skolan med godkända betyg öka. På lång sikt väntas socialt utanförskap och psykisk ohälsa minska.

4.1.1 Kortsiktiga resultat och utfall

- Skolnärvaro
- Psykisk hälsa
- Studieresultat & betyg
- Gymnasiebehörighet
- Gå om årskurs i grundskola eller IM-program gymnasiet
- Bättre familjeklimat

4.1.2 Långsiktiga effekter

Det finns starka samband mellan låg utbildning och ökade risker för tidig död, somatisk och psykisk ohälsa samt en rad sociala problem (Social rapport 2010). Genom satsningen ska fler elever få möjlighet att vara närvarande i skolan, vilket är en förutsättning för att tillgodogöra sig sin utbildning. Skolnärvaron ökar sannolikheten att eleverna får gymnasiebehörighet eller tar studenten, vilket på lång sikt minskar riskerna för missbruk, kriminalitet, långvarig arbetslöshet och självmord.

4.1.3 Konsekvenser ur ett jämställdhets- och barnperspektiv

Barn och unga får förutsättningar att bli mer delaktiga och inkluderade i samhället. Koordinatoren säkrar att barnet blir lyssnat på och görs delaktig i det stöd hen får.

Den utredning som har gjorts har inte visat på några större skillnader gällande skolfrånvaro utifrån kön, vilket stämmer överens med nationell statistik (Skolverket 2010). Denna satsning har inga ännu kända effekter utifrån ett jämställdhetsperspektiv. All uppföljning ska belysas utifrån kön för att följa insatsen utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

5 SAMHÄLLSVINSTER OCH EKONOMISKA EFFEKTER

Nationalekonomerna Ingvar Nilsson och Anders Wadeskogs arbete konstaterar att ca 13 % av en årskull hamnar utanför samhället, vilket grovt innebär en kostnad av 10-15 miljoner per person och 144 miljarder per årskull. Översatt i Uppsalakontext skulle det innebära ca 325 barn per årskull och en kostnad av 3,25 miljarder per årskull. (Skandia Idéer för livet). Forskning visar starka samband mellan hur det går för individer både i skolan och senare i livet, exempelvis när det gäller arbete och inkomst, hälsa, missbruk och kriminalitet. Från olika håll argumenteras det därför för att kommunerna bör göra ökade preventiva insatser inom skola och att detta kan ge både samhällsekonomiska och kommunekonomiska vinster

5.1.1.1 Långsiktiga kostnadsbesparingar

Tidiga förebyggande insatser är avgörande för att barn som riskerar att hamna i utanförskap inte ska göra det. Dessutom är kostnaden för förebyggande åtgärder betydligt lägre än utanförskapets slutgiltiga pris. Satsningar som ingår inom ramen för sociala investeringar ska

förutom motivera de långsiktiga besparingarna även beräkna kortsiktiga kostnadseffekter. (Hultkrantz 2014).

Förutom att skolmisslyckanden riskerar att leda till onödigt mänskligt lidande leder det till stora samhällsförluster. Om alla elever skulle klara gymnasiet skulle det leda till stora samhällsvinster. År 2015 var antalet 24 åringar i Sverige som saknade gymnasieutbildning 14 746, i Uppsala var siffran 249. Om alla 249 Uppsalaungdomar istället skulle haft en gymnasieutbildning skulle det kunna generera en samhällsvinst på 31,4mnkr och tittar man på vad ungdomarna skulle ha producerat i åldern 24-65 år skulle värdet uppgå till 898mnkr (Hök L, Sanandaji N, 2017)

Socialstyrelsens rapport (2010) visar på prevalensen för negativa utfall och risker senare i livet för elever med låga/ofullständiga betyg i åk 9. Bland annat har studier visat att risken för narkotikamissbruk är 5,8 för män och 6,8 för kvinnor, risken för alkoholmissbruk är 4,3 för män och 5,3 för kvinnor. Risken för att hamna i framtida allvarlig kriminalitet är 9,9 för män och 8,4 för kvinnor.

5.1.1.2 Medel- och kortsiktiga besparingar

För att kunna göra kortsiktiga kalkyler behövs tillförlitlig och sammanställd data. Ett utvecklingsarbete pågår för att bättre få ut önskad statistik. Då det i dagsläget är svårt att sammanställa helt tillförlitlig frånvarostatistik i Uppsala kommun på aggregerad nivå med kopplingar till studieresultat och andel som går om ett år i skolan är det svårt att göra korrekta beräkningar avseende ekonomiska effekter. Uppgifter finns idag på individnivå men det finns inget enkelt system för att hämta ut data på aggregerad nivå. Detta är inte unikt för Uppsala utan tyvärr vanligt förekommande i många kommuner i landet, enligt Skandia Idéer för livets undersökning 2016 samlade 54 % av (186 svarande) kommunerna in statistik över skolfrånvaro, däremot svarade 90 % att de följer upp skolfrånvaro.

Inför föreliggande projekt har stickprovskontroller genomförts för att få fram tillförlitliga uppgifter att basera beräkningar på. En annan utgångspunkt som använts är best-practice och nationell statistik.

För att göra tillförlitliga antaganden och beräkningar behöver vi få svar på några nyckelfrågor:

Hur ser frånvaron ut i Uppsala kommun 2016/17? (stickprovskontroll kommunala skolor)

Gymnasieskolan hade läsåret 2015/16 261 elever med 30-80% frånvaro (utifrån registrerade timmar) Läsåret 2016/17 var det 442 elever som hade samma frånvaromängd. Ett kvalificerat antagande kan vara att höjningen åtminstone delvis beror på den stora tillströmningen av SPRINT-elever (Introduktionsprogram – språkintrödnktion)

Det fanns under läsåret 2016/17 18 elever med frånvaro över 80 %. De flesta finns fortfarande kvar i gymnasieskolan och går på SPRINT. Läsåret 2015/16 fanns det 11 elever med över 80 % frånvaro.

Vid ett stickprov i grundskolan kunde vi utläsa att av de elever som gick ut åk 9 i våras med mer än 30 % frånvaro återfanns lite drygt 100 elever.

Hur stor andel av elever med frånvaro på $\geq 80\%$ brukar gå om skolåret i grundskolan respektive gymnasieskola?

Här kan vi göra ett antagande baserat på erfarenhet att samtliga gymnasieelever med 80 % frånvaro eller mer går om alternativt gör ett avbrott i studierna.

Hur stor andel med frånvaro $\geq 30\%$ och $< 80\%$ brukar gå om skolåret i grundskola respektive gymnasieskola?

Vi gör ett antagande att från 30 % är det kritiskt, antingen går de om årskursen eller läser om kursen eller kurserna.

Vet vi hur stor andel av elever med frånvaro i både frånvaronivåer i grundskolan inte klarar behörighet till gymnasieskola och därför hamnar i IM-programmet? Vad kostar programmet per elev och år?

När vi tittade på elever med mindre frånvaro än 80 % ser mönstret rätt olika ut för vilket program de går men även här ger en stickprovskontroll resultat att majoriteten verkar gå kvar i gymnasieskolan, inte sällan på IM-program. Vid ett stickprov i grundskolan kunde vi utläsa att av de elever som gick ut åk 9 i våras med mer än 30 % återfinns 58 elever i IM-program (55 %) Det är olika priser på de olika IM-programmen, men ett snitt är 120 000 kr per läsår.

Hur många elevärenden kommer projektet kunna hantera under en två-årsperiod?

Enligt förstudiens slutsats görs bedömningen att varje koordinator kan hantera 20 ärenden åt gången och eftersom det är tre koordinators betyder det att det kan vara 60 ärenden i gång samtidigt. Det är svårt att avgöra hur länge ett ärende kan pågå, men vi gör ett antagande om att det pågår max 6 månader. Koordinatorerna bör ha en uppstartstid vid projektstart, sammantaget görs bedömningen att projektet kommer att kunna hantera totalt 180 elevärenden på två år.

Hur stor andel brukar gå tillbaka till skolan efter en likande insats för att öka skolnärvaron?

Vi gör ett antagande utifrån Best Practice att uppskattningsvis 20-30 % av eleverna med den lägre frånvaron går tillbaka till skolan medan 5-10 % av eleverna med den mer omfattande frånvaron går tillbaka. I båda fallen baseras kalkylen på den lägre nivån.

Vilka andra kortsiktiga och långsiktiga besparingar bör projektet även kunna generera?

Satsningen kan på kort sikt generera ökade kostnader i och med att insatser sätts in i ett tidigare skede än vad som görs idag. På sikt förväntas detta leda till besparingar inom socialtjänsten i form av

- Kortare insatser
- Mindre omfattande insatser
- Färre placeringar

Kostnaderna för hemundervisning förväntas även minska samt kostnader för sjukskrivningar både för vårdnadshavare och elev.

Tabell 2. Räkneexempel baserat på ovanstående antaganden

Målgrupp	Antal elever i projekt	Antal tillbaka i skolan	Gå om ett år grundskola 96100kr/ elev	Gå om ett år i gymnasie 92000kr/ elev	Sommar-skola 6000kr/ elev	IM-program 120000kr/år	Besparing
Elever med 80 % frånvaro	50	5 % =2,5 Omvandla till 3			3 elever avvärjs (3x6000) =18 000	3 elever avvärjs (3x120000) = 360 000	18 000+ 360 000 = 378 000 kr
Elever med 30% frånvaro eller mer	130	20 % =26			26 elever behöver ej gå sommarskola (26x6000) =156 000		156 000 kr
Av de 130 elever med 30% frånvaro eller mer som riskerar att gå om			2 elever avvärjs (2x96100) =192 200	6 elever avvärjs (6x92000) =552 000		13 elever avvärjs (13x120000) =1 560 000	192 200+ 552 000+ 1 560 000 = 2 304 200
					Totalt besparing kort sikt		2 838 200

Långsiktig räkneexempel: kostnadsbesparing per extra elev som går ut gymnasiet med en fullständig gymnasieutbildning.

Målgrupp	Antal elever i projekt	Antal extra som går gymnasieutbildning	Produktionsvärde 3,6 mnkr/elev	Besparing
Elever med 80 % frånvaro	50	5%=2,5 Omvandla till 3	3 elever extra (3x3,6 mnkr) =10,8 mnkr	10 800 000

Tabell 3. Räkneexempel på uppskattad avkastning per satsad krona

Kostnad insats	Besparing kort sikt	Besparing lång sikt	Total besparing	Avkastning
4 875 772	2 838 200	10 800 000	13 638 200	2,80 kr/investerad kr

Ovan räkneexempel baseras på ett antagande om projektet lyckas med att få 3 elever med hög frånvaro att komma tillbaka och dessutom klara gymnasieexamen, som utan insats inte skulle ta klara av att fullgöra gymnasiet.

6 UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH RESULTATSPRIDNING

Se bilaga 1 för en fullständig logikmodell som inkluderar effekter, prestationer, aktiviteter och resurser, samt indikatorer och datakällor.

6.1 Uppföljning

Tre olika kategorier av strukturer och processer kommer följas upp: resurser, aktiviteter och prestationer. Indikatorer, mått, mättillfällen och datakällor för dessa redovisas i tabellerna nedan. Det är projektledaren som ansvarar för att datainsamling av aktivitetsrelaterade mått sker och att redovisning inkommer. Rapportering till kommunledningskontoret och satsningens styrgrupp sker tre gånger per år. Eventuellt material som utarbetas i satsningen ska redovisas tillsammans med delårs- och helårsrapporteringarna.

6.2

Resurs	Mått	Mättillfälle/n
Projektledare 10 % Koordinatorer, 300 % Lokal/arbetsplats Material: dator/paddor, telefon Resor Licens för enkäter	Beläggning, antal ärenden Tidrapportering Lokalhyra Materialkostnader Transportkostnader	Månadsvis rapportering till styrgrupp

Aktivitet	Processmått	Mättillfälle	Datakälla
Skolan uppmärksammar elevens problematiska frånvaro, utreder orsaker till frånvaro & sätter in de rimliga åtgärder de förfogar över	Skolfrånvaro/ månad (löpande) per skola – Antal upprättade åtgärdsplaner kring skolfrånvaro (om möjligt även löpande per månad) per skola	Månadsvis	Verksamhetsdata
Skolan kontakter koordinatorerna när skolans insatser inte gett resultat i form av ökad skolnärvaro inom 2 månader.	– Antal kontaktförfrågningar – insatskoordinatorer/månad per skola		

Prestation	Processmått	Mättillfälle	Datakälla
Träff mellan skola, elev/vårdnadshavare & koordinator Nulägesbild/screening av individ och familj Möte mellan koordinator & verksamheter som behövs Upprättande av skolplan för att få tillbaka eleven i skolan Samordning av de aktuella insatserna Kontakter & möten med familjen Uppföljning & ev justering av skolplanen Uppföljningsmätning	<u>Antal</u> pågående ärenden per månad och skola <u>Antal</u> elev/föräldramöten per individ och skola <u>Andel</u> av kontaktförfrågningar som resulterar i ett möte inom 1 månad efter förfrågan per skola- Registrera orsak per kontaktförfrågning som inte resulterar i ett möte. Screening genomförd på individ? Screening genomförd på förälder? (ja/nej) <u>Antal</u> följd möten med verksamheter per individ och skola <u>Andel</u> av elev/föräldramöte som resulterar i ett följd möte med verksamheter per månad och skola- registrera orsak per elev/föräldramöte som inte resulterar i ett följd möte <u>Andel</u> av följd möten som resulterar i en upprättad skolplan Upprättad skolplan per aktuell individ inom en månad efter följd möte med identifierade verksamheter? (ja/nej) antal justerade skolplaner Genomförd uppföljningsmätning (SDQ elev resp. förälder) 6 månader efter avslutat ärende? (ja/nej)	Månadsvis För- eftermätning Uppföljningsmätning	Verksamhetsdata Självrapportering SDQ Familjemätning

6.3 Utvärdering

Aktiviteter och prestationer mäts kontinuerligt enligt tabellen ovan. Effekten av insatserna mäts genom för- och eftermätning på individnivå. En uppföljande mätning görs 6 månader efter avslutad insats. Information hämtas från självrapporteringar, verksamhetsdata, enkäter. De långsiktiga effekterna följs genom mätning av indikatorer i mål och budget.

6.4 Resultatspridning

Satsningen ska ha ett utåtriktat arbetssätt och arbetet ska kontinuerligt spridas till berörda interna och externa aktörer som möter målgruppen i olika sammanhang.

Internt:

- Projektplanen publiceras på insidan.upsala.se, kommunens intranät
- Arbetet kommer löpande spridas under satsningens gång via till exempel interna presentationer
- Utvärderingen ska sammanfattas och spridas i en rapport vid projektavslut, och eventuellt via ett spridningsseminarium

Externt:

- När ett beslut om satsningen fattas publiceras information på uppsala.se. Även ett pressmeddelande går ut
- Kontinuerlig spridning av arbetet och dess resultat ska ske till andra berörda aktörer som möter målgruppen, genom exempelvis möten, workshops och seminarier, samt allmänheten
- Det finns goda möjligheter till nationell spridning av satsningen då kommunen är med i den nationella satsningen på sociala investeringar, Aktion 2017, under 2017

7 EFTER PROJEKTAVSLUT

7.1 Implementering i ordinarie verksamhet

Ett av kraven på sociala investeringar är de ska vara möjliga att implementera i ordinarie verksamhet, det vill säga att satsningen vid lyckat resultat inte ska avslutas när projektiden är slut. En styrgrupp som hanterar bland annat implementeringsfrågor ska tillsättas satsningen. Denna grupp bör bland annat begära återrapportering om satsningen, ta ställning till om resultaten är tillräckliga för implementering, samt lösa avgörande praktiska frågor gällande implementering. Representanter från utbildnings-, omsorgs- och arbetsmarknadsförvaltningen bör ingå i styrgruppen.

7.2 Kostnadsansvar

Om insatsen faller väl ut ska satsningen implementeras i ordinarie verksamhet efter projektavslut. Hur stor kostnaden blir vid implementering är svårt att avgöra, det ska projektet ta reda på, detsamma gäller ansvarsfördelning av fortsatt arbete. Nämnderna ska därför i sin sista redovisning till KS redogöra för hur det fortsatta arbetet ska bedrivas och finansieras.

7.3 Återbetalning

Besparingar kommer, om satsningen faller väl ut, uppstå främst inom utbildningsnämndens, socialnämndens och omsorgsnämndens verksamhetsområden. På lång sikt bör även arbetsmarknadsnämnden få minskade kostnader inom vuxenutbildning, försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder. Kommunbidraget till utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden kommer därför minskas med den summa besparingar som satsningen ger upphov till, under det år besparingarna uppstår. Prövning av besparing görs i kommande mål och budgetprocess då projektet ska återkomma med exakta besparingskalkyler.

Referenser:

Arbetsförmedlingen (2013) Ungdomar på och utanför arbetsmarknaden – fokus på unga som varken arbetar eller studerar.

Hultkrantz Lars (2015) Sociala investeringsfonder i Sverige

<https://www.uppdragpsyiskhalsa.se/wp-content/uploads/2015/03/Sociala-investeringsfonder-i-Sverige.pdf>

Hök L och Sanandaji N (2017) Samhällsförlusten av skolmisslyckande och värdet av att rädda fler i varje årskurs, Skandia Idéer för livet

Plugginnovation, Plug In (2015)

<http://www.plugininnovation.se/att-motverka-studieavbrott>

Skandia Idéer för Livet, Visst svinn får man räkna med? Skolplikt i all ära, men varför följer vi inte upp våra barns rätt till utbildning? (2016)

Skolinspektionen, Omfattande frånvaro (2015)

<https://www.skolinspektionen.se/franvaro>

Skolinspektionen, Omfattande ogiltig frånvaro i Sveriges grundskolor (2016)

Skolverket, Skolfrånvaro och vägen tillbaka (2010)

Socialstyrelsen. Social rapport (2010). Stockholm: Relativa risker mellan låga/ofullständiga betyg i årskurs 9 och risker senare i livet

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

Plats och tid: Stationsgatan 12, klockan 15.00-17.10

Tjänstgörande: Eva Christiernin (S), ordf
Åsa Strahlemo (MP), 1:e vice ordf
Angelique Prinz Blix (L), 2:e vice ordf
Jonny Husén (S)
Britt-Marie Löfgren (S)
Anton Berg (S)
Stig Rådahl (M)
Inger Liljeberg Kjelsson (M)
Eric Lennerth (M)
Joakim Strandman (MP)
Therese Rhann (V)
Stefan Hamnstedt (C)
Evelina Solem (KD)

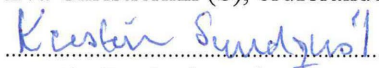
Ersättare: Börje Hallberg (S)
Josefin Mannberg (S)
Annika Ström (MP)
Björn Lind (V)
Jonas Petersson (C)
Åsa Samuelsson (KD)

Övriga deltagare: Tomas Odin, förvaltningsdirektör, Magnus Johannesson, avdelningschef, Carina Juhlin, avdelningschef, Åsa Markström, avdelningschef, Ingrid Larsson, avdelningschef, Helena Thorén Lindqvist, kommunikatör, Petra Sundström, strateg och Elisabeth Lannergård, strateg

Utses att justera: Angelique Prinz Blix (L)**Paragrafer:** 76-92

Justeringens plats och tid: Stationsgatan 12, 2017-06-22

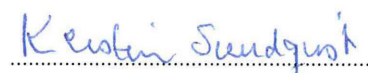
Underskrifter:

.....
Eva Christiernin (S), ordförande

.....
Kerstin Sundqvist, sekreterare

.....
Angelique Prinz Blix (L), justerare

ANSLAG/BEVIS Protokoll är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Omsorgsnämnden**Datum:** 2017-06-20**Datum för anslags uppsättande:** 2017-06-26**Sista dag för överklagande:** 2017-07-17**Datum för anslags nedtagande:** 2017-07-18**Förvaringsplats för protokollet:** Omsorgsförvaltningen, Stationsgatan 12**Underskrift:**

.....
Kerstin Sundqvist, sekreterare

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 76**Fastställande av föredragningslista****Beslut**

att fastställa föredragningslistan enligt förslag.

§ 77**Rätt att välja boende**

Förvaltningen informerar om arbetet med att möjliggöra val av boende. Arbetet löper på enligt plan.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 78

Slutrapport samverkan kring skolnärvaro. Dnr OSN-2016-0145**Beslut**

- att** omsorgsnämnden, tillsammans med utbildningsnämnden och socialnämnden, söker finansiering från sociala investeringsfonden för tre koordinatorstjänster för 2018-2019,
- att** omsorgsnämnden, tillsammans med utbildningsnämnden och socialnämnden finansierar koordinatorstjänster under höstterminen 2017 med PRIO-medel, samt
- att** ge förvaltningsdirektören i uppdrag att tillsammans med utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen utse en styrgrupp för att driva projektet vidare.

Ärendet

I ärendet föreligger förvaltningens förslag 2017-05-31 till beslut.

Omsorgsnämnden beslutade den 24 maj 2016, § 82, att påbörja ett samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden kring ökad skolnärvaro. Projektet startade i juni 2016 med syfte att med fokus på samsyn och samverkan utveckla arbetsformer och samverkan för att få barn och unga i Uppsala kommuns skolor att vara närvarande i skolan.

En rapport har gjorts av vad projektet kommit fram till. Rapporten visar på utvecklingsbehov inom fyra områden; tillhandahålla insatser som är anpassade utifrån barnets/den unges individuella behov, erbjuda insatser i tidigt skede, barn/ungdomars/vårdnadshavares delaktighet samt samordnat och helhetstänk.

Projektets styrgrupp ser utifrån projektgruppens identifierade behov och framtagna förslag behov av att driva projektet vidare genom att

- Upprätta centrala skolnärvaro rutiner
- Genomföra kompetenssatsningar
- Utse samordnare på samtliga skolor samt inrätta gemensamma koordinatorstjänster för de tre förvaltningarna
- Upprätta rutiner kring samordnade skolplaner
- Bilda en strategisk ledningsgrupp/styrgrupp

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 79**Ekonomiskt bokslut per maj 2017. Dnr OSN-2017-0186****Beslut**

att godkänna ekonomiskt bokslut per maj om 7 199 tkr.

Ärendet

I ärendet föreligger förvaltningens förslag 2017-06-16 till beslut.

Nämnden redovisar ett majbokslut på 7 199 tkr, vilket är 1 661 tkr bättre än prognos och 9 344 tkr bättre än budget.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Rättelse enligt 26 § FL, 2017-09-06

* Mariédalsgatan 1-3

** Täbyvägen 2

Kerstin Sundqvist

Kerstin Sundqvist

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 80

Driften för bostad med särskild service för vuxna enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Dnr OSN-2017-0309**Beslut**

- att** uppdra till kommunens egen regi att bedriva LSS-boendena: Byggmästargatan 3 A, Byggmästargatan 13 G, Munters gata 5, Tunagatan 35 och Smålandsvägen 1 från och med den 1 november 2018,
- att** enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) enligt *utvärderingsmodell bästa förhållandet mellan pris och kvalitet* upphandla LSS- boendena: Arkitektvägen 33 B, Carl von Linné 4, Ekeby Bälinge 26, Gotlandsresan 178, Gåvstavägen 17, Hjortrongatan 5, Jälla, Kronparksvägen 29, Kungsängstorg 4, ~~Mariédalsvägen 1-5~~, Ringgatan 6 D, Storgatan 2 C, Södra Tibblevägen 12, Södra Tibblevägen 102, Tallbacksvägen 40 och ~~Täbyvägen 12~~, med avtalsstart den 1 november 2018,
- att** enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) enligt *utvärderingsmodell bästa förhållandet mellan pris och kvalitet* upphandla ytterligare tre LSS- boenden; Järnmalmsvägen 1, Linvägen 58 och Gränbyvägen 4 C, med avtalsstart den 1 oktober 2018, samt
- att** uppdra till förvaltningen att intensifiera arbetet med att säkra den fysiska tillgängligheten där brister uppmärksammats.

Ärendet

I ärendet föreligger förvaltningens förslag 2017-06-05 till beslut.

Boendena Byggmästargatan 3 A, Tunagatan och Smålandsvägen kan på grund av lokalernas utformning få svårigheter att få tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och på boendet Munters gata finns ett beslut om bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen. De fyra boenden bör drivas av kommunens egen regi från den 1 november 2018. Vidare föreslås nämnden att fortsätta driva Byggmästargatan 13 G i egen regi. Övriga boenden som upphandlades 2013 föreslås nämnden upphandla på nytt, enligt LOU.

Nämnden står inför en ekonomisk situation de närmaste åren som innebär att olika kostnadsanpassningar behöver göras. En genomlysning av boenden som drivs i nämndens egen regi inom avdelningen arbete och bostad samt avdelningen för socialpsykiatri har gjorts. Nämnden föreslås nämnden även genomföra en upphandling enligt LOU av driften av LSS boendena Järnmalmsvägen 1 och Linvägen 58 samt Gränbyvägen 4 C. Det sistnämnda boendet är bostad med särskild service enligt LSS inom socialpsykiatrians ansvarsområde, som riktar sig till personer som omfattas av personkrets 1 enligt LSS.

Eva Christiernin (S) föreslår, med instämmande av övriga tjänstgörande ledamöter, att nämnden beslutar **att** uppdra till förvaltningen att intensifiera arbetet med att säkra den fysiska tillgängligheten där brister uppmärksammats.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 81

Rapport av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) per den 31 mars 2017. Dnr OSN-2017-0366
Beslut

att godkänna föreliggande rapport om ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § SoL och 9 § LSS som 31 mars 2017 inte verkställts inom tre månader, i enlighet med nämndens rapporterings-skyldighet jämlikt 16 kap. 6 f-h §§ SoL och 28 f-h §§ LSS, samt

att överlämna rapporten inklusive bilagor till kommunfullmäktige.

Ärendet

I ärendet föreligger förvaltningens förslag 2017-06-05 till beslut.

Omsorgsnämnden har jämlikt 16 kap 6 f – h §§ SoL och 28 f-h §§ LSS skyldighet att kvartalsvis rapportera till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § SoL och 9 § LSS som inte verkställts inom tre månader eller där avbrott i verkställigheten överstiger tre månader. Rapporten ska ange vilka typer av bistånd besluten gäller och hur lång tid som förflutit från dagen för respektive beslut.

Det senaste kvartalet var det totalt 71 SoL- och LSS-beslut som inte verkställdes inom tre månader, 31 kvinnor och 40 män. Fördelningen ej verkställda beslut inom respektive lagrum uppgår till 13 SoL-beslut respektive 58 LSS-beslut. Inom SoL och LSS är det främst insatserna bostad med särskild service samt kontaktperson som ej verkställts inom tre månader.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 82**Inrättande av arena för samråd kring biståndsbedömning****Beslut****att** inrätta en arena för samråd kring biståndsbedömning i enlighet med skrivningen i ärendet, samt**att** arenan ska inrättas på försök under ett år och utvärderas juni 2018.**Ärendet**

I ärendet föreligger förvaltningens förslag 2017-06-19 till beslut.

Syftet med den framtida arenan för samråd kring biståndsbedömning är att funktionshindersrörelsen tillsammans med politiken och förvaltningen i en konstruktiv anda ska lyfta principiella frågor för att söka lösningar på dessa. Arenan kommer således inte att behandla enskilda individärenden. Arenan ska bidra till ömsesidig kunskapsspridning, tillit till välfärden och främjande av god kvalitet i myndighetsutövningen.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 83**Val av ersättare (S) till individutskottet****Beslut****att** entlediga Josefin Mannberg (S) från uppdraget som ersättare i individutskottet, samt**att** välja Eva Christiernin (S) som ersättare i individutskottet.**Ärendet**

Josefin Mannberg (S) har avsagt sig uppdraget som ersättare i individutskottet. Eva Christiernin (S) föreslås som ersättare.

§ 84**Studiebesök hösten 2017**

Arbetsutskottet kommer utarbeta förslag till nämnden i augusti 2017.

§ 85**Celiakiföreningen**

Föreningen är inbjuden till dagens möte, men ärendet utgår då de uteblir.

§ 86**Information från förvaltningen**

Förvaltningen informerar om arbetet med uppdraget att utreda hemsjukvården och förelägga nämnden eventuella förslag på förändringar inom befintligt valfrihetssystem hemvården.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 87**Rapport från förtroendevalda**

Eva Christiernin (S) och Angelique Prinz Blix (L) berättar att de varit på möte angående färdtjänst.

Vidare rapporteras från studiebesök på Fyrislundsgatan 62 och Göransgården.

§ 88**Anmälan av skrivelse från L, M, C och KD**

Skrivelse anmäls och kommer att beredas av förvaltningen.

§ 89**Anmälan av särskild partiaktivitet**

S, MP och V anmäler planerad särskild partiaktivitet i augusti 2017.

§ 90**Anmälan av inbjudningar, skrivelser, protokollsutdrag m m****Beslut**

att lägga anmälda inbjudningar, skrivelser, protokollsutdrag, beslut m m till handlingarna.

Ärendet

Till nämnden anmäls inkomna inbjudningar, skrivelser, protokollsutdrag, beslut m m:

- Uppsala kommuns planerade aktiviteter för personer med funktionsnedsättning
- Fyrisgården Verksamhetsberättelse 2016
- Förvaltningsrätten i Uppsala, dom mål nr 1084-16
- Kammarrätten i Stockholm, beslut mål nr 2021-17
- Kammarrätten i Stockholm, beslut mål nr 2314-17

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 91**Delegationsbeslut****Beslut****att** med godkännande lägga anmälda delegationsbeslut till handlingarna.**Ärendet**

Till nämnden anmäls följande delegationsbeslut:

- Ordförandebeslut fattat den 12 juni 2017
- Delegationsbeslut enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) under maj 2017

§ 92**Anmälan av nämndens utskottsprotokoll och samverkansprotokoll****Beslut****att** med godkännande lägga anmälda protokoll till handlingarna.**Ärendet**

Till nämnden anmäls följande protokoll:

- Protokoll från arbetsutskott 13 juni 2017
- Protokoll från individutskott 20 juni 2017
- Protokoll från facklig samverkan 14 juni 2017

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

Plats och tid: Socialförvaltningen, Stationsgatan 12, klockan 15.00 – 18.50

Beslutande: Kjell Haglund (V), ordförande
Ylva Stadell (S), 1:e vice ordförande
Jonas Segersam (KD), 2:e vice ordförande
Inga-Lill Sjöblom (S)
Alexandra Steinholtz (M)
Michael Holtorf (M)
Tarja Onegård (MP) fr o m § 93
Eva Pettersson (MP)
Liza Boëthius (V)
Anders A Aronsson (L)
Ove Hjorth (S)
Birgitta L Johansson (S)
Hans Olsson (M)
Ahmad Orfali (MP) t o m § 92
Joakim Strignert (C)
Leif Boström (KD)

Ersättare: Maria Patel (S)
Ahmad Orfali (MP) fr o m § 93
Gunnel Borgegård (L)

Övriga deltagare: Kaisa Björnström, direktör, Johan Eikman, tf avdelningschef, Ann-Christine Dahlén, avdelningschef, Susanne Söderberg, samverkanschef, Therese Hagberg, HR-chef, Magnus Bergmark, controller, Sofia Venemalm, strateg, Kjerstin Tejre, strateg, Elisabeth Lannergård, strateg, Peter S:t Cyr, economichef, Eva Köpman, avdelningschef,

Ütses att justera: Jonas Segersam (KD) **Paragrafer:** 88 - 105

Justeringens plats och tid:

Stationsgatan 12 den 21 juni 2017

Underskrifter:

Kjell Haglund (V), ordförande

Jonas Segersam (KD), justerare

Lotta von Wowern, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokollat är justerat. Justeringen har meddelats genom anslag på kommunens anslagstavla.

Organ: Socialnämnden**Datum:** 2017-06-20**Sista dag att överklaga:** 2017-07-13**Anslag sätts upp:** 2017-06-22**Anslaget tas ner:** 2017-06-14

Protokollet finns tillgängligt på: www.upsala.se och socialförvaltningen, Stationsgatan 12

Underskrift:

Lotta von Wowern, sekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 88**Val av justerare och justeringstid****Beslut**

Socialnämnden beslutar

att utse Jonas Segersam (KD) att justera dagens protokoll tillsammans med ordföranden den 21 juni 2017 klockan 10.00 på Stationsgatan 12.

§ 89**Fastställa föredragningslistan****Beslut**

Socialnämnden beslutar

att fastställa föredragningslistan med tillägg:
-Anmälan av särskild aktivitet i partigrupp M, L, C, KD

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 90**Information om området ensamkommande barn****Beslut**

Socialnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.**Sammanfattning**

Förvaltningen presenterar aktuell statistik över mottagna ensamkommande barn, boende samt vad som är aktuellt inom området.

§ 91**Samverkansstrukturen på regional och lokal nivå****Beslut**

Socialnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.**Sammanfattning**

Susanne Söderberg, samverkanschef informerar om samverkansstrukturen som Uppsala kommun har tillsammans med övriga kommuner i länet och Region Uppsala.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 92

**Slutrapport - samverkan kring skolnärvaro
SCN-2016-0172**
Beslut

Socialnämnden beslutar

- att** socialnämnden, tillsammans med utbildningsnämnden och omsorgsnämnden, söker finansiering från sociala investeringsfonden för tre koordinatorstjänster för 2018-2019,
- att** socialnämnden, tillsammans med utbildningsnämnden och omsorgsnämnden finansierar koordinatorstjänster under höstterminen 2017 med PRIO-medel,
- att** ge förvaltningsdirektören i uppdrag att tillsammans med utbildningsförvaltningen och omsorgsförvaltningen utse en styrgrupp för att driva projektet vidare samt
- att** beslutet att bedriva verksamheten under 2018-2019 gäller under förutsättning med finansiering från sociala investeringsfonden, och utvärderas under 2019 för att avgöra den framtida fortsättningen.

Sammanfattning

Socialnämnden beslutade den 20 maj 2016 att påbörja ett samarbete med utbildningsnämnden och omsorgsnämnden kring ökad skolnärvaro. Projektet startade i juni 2016 med syfte att med fokus på samsyn och samverkan utveckla arbetsformer och samverkan för att få barn och unga i Uppsala kommuns skolor att vara närvarande i skolan.

En rapport har gjorts av vad projektet kommit fram till. Rapporten visar på utvecklingsbehov inom fyra områden; tillhandahålla insatser som är anpassade utifrån barnets/den unges individuella behov, erbjuda insatser i tidigt skede, barn/ungdomars/vårdnadshavares delaktighet samt samordnat och helhetstänk.

Yrkanden

Jonas Segersam (KD), Alexandra Steinholtz (M), Anders A. Aronsson (L) och Joakim Strignert (C) yrkar följande tillägg i beslutet: Beslutet att bedriva verksamheten under 2018-2019 gäller under förutsättning medfinansiering från sociala investeringsfonden, och utvärderas under 2019 för att avgöra den framtida fortsättningen.

Kjell Haglund (V) yrkar bifall till Jonas Segersams (KD) m fl. yrkande.

Beslutsgång

Ordförandens ställer proposition på Jonas Segersams (KD) yrkande och finner bifall.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse den 1 juni 2017.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 93**Information om kartläggning av hedersrelaterat våld i Uppsala****Beslut**

Socialnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.**Sammanfattning**

En kartläggning ska genomföras i årskurs 9 i utvalda skolor under hösten 2017. Preliminärt resultat kommer tidigast i december 2017.

§ 94**Ekonomi****Beslut**

Socialnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.**Sammanfattning**

Förvaltningen informerar om den ekonomiska situationen och processerna för att nå en ekonomi i balans.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 95

Presentation av medarbetarenkät**Beslut**

Socialnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.**Sammanfattning**

Under perioden 17 mars - 14 april 2017 genomförde Uppsala kommun en medarbetarundersökning bland alla anställda. Resultatet för socialförvaltningen i jämförelse med Uppsala kommun i stort presenteras.

§ 96

Visning av första delen i dokumentärserien Vi är Gottsunda

Presentation av första delen i dokumentärserien Vi är Gottsunda. Dokumentärserien är ett samarbete mellan Anders Land, producent på Populate, KFUM-Gottsunda fritidsgård och föreningen Kontakten. Projektet har fått stöd av bland annat socialnämnden och planeringen är att fyra delar ska produceras.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 97

**Förslag till nya riktlinjer avseende sociala föreningar
SCN-2017-0288****Beslut**

Socialnämnden beslutar

att anta Förslag till mål och riktlinjer för verksamhetsbidrag till ideella organisationer inom det sociala området enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Jonas Segersam (KD), Alexandra Steinholtz (M), Michael Holtorf (M), Anders A. Aronsson (L), Joakim Strignert (C) och Leif Boström (KD) reserverar sig enligt bilaga 1.

Sammanfattning

Socialnämnden fick med anledning av Uppsala kommuns nya organisation år 2015 ansvar för verksamhetsbidrag till ideella organisationer inom det sociala området. På uppdrag av socialnämnden har förvaltningen sett över riktlinjerna och anpassat dessa till nämndens utgångspunkter för stöd till ideella organisationer: den lokala överenskommelsen (LÖK), Mål och budget samt socialnämndens verksamhetsplan. Tillsammans utgör dessa tre styrdokument grunden för vilka prioriteringar och bedömningar som ska göras för att uppnå målet med Uppsala kommuns samverkan samt ekonomiska stöd till organisationer inom ideella sektorn.

Yrkanden

Jonas Segersam (KD), Alexandra Steinholtz (M), Anders A. Aronsson (L) och Joakim Strignert (C) yrkar att förslaget ska återremitteras, för att kompletteras med en kort beskrivning av nämndens bidrag i stort, och för att göra förslaget mer anpassat för att främja innovation och främja flexibilitet och tillit gentemot föreningslivet.

Kjell Haglund (V) och Ylva Stadell (S) yrkar bifall till liggande förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt och Ylva Stadells (S) yrkande mot Jonas Segersams (KD) m fl. och finner bifall till eget yrkande.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse den 14 juni 2017.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 98

**Ekonomisk uppföljning per maj
SCN-2017-0157****Beslut**

Socialnämnden beslutar

att nämnden uppdrar åt förvaltningen att fortsätta arbetet mot budget i balans,**att** lägga informationen till handlingarna.**Sammanfattning**

Utfallet per maj 2017 är -4,4 mnkr. Kostnaderna avviker från budget med -13,7 mnkr.

Yrkanden

Jonas Segersam (KD), Alexandra Steinholtz (M), Anders A. Aronsson (L) och Joakim Strignert (C) yrkar följande tillägg i beslutet: att nämnden uppdrar åt förvaltningen att fortsätta arbetet mot budget i balans.

Kjell Hagberg (V) yrkar bifall till Jonas Segersams (KD) m fl. yrkande.

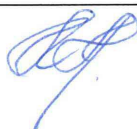
Beslutsgång

Ordförandens ställer proposition på Jonas Segersams (KD) m fl. yrkande och finner bifall.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse den 19 maj 2017.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 99

**Uppföljning av ramavtal HVB barn och unga; Själändsgården
SCN-2017-0246****Beslut**

Socialnämnden beslutar

att godkänna avtalsuppföljningen.**Sammanfattning**

Socialnämnden har tecknat ett ramavtal avseende Hem för vård eller boende (HVB) barn och ungdom med 35 leverantörer. I denna avtalsuppföljning har socialförvaltningen granskat avtalet med Själändsgården. Förvaltningens bedömning är att Själändsgården lever upp till avtalets krav i de delar som granskats i denna avtalsuppföljning.

Beslutsunderlag

Förvaltningen tjänsteskrivelse den 29 maj 2017.

§ 100

**Uppföljning av ramavtal HVB barn och unga; Allviken HVB
SCN-2017-0245****Beslut**

Socialnämnden beslutar

att godkänna avtalsuppföljningen.**Sammanfattning**

Socialnämnden har tecknat ett ramavtal avseende Hem för vård eller boende (HVB) barn och ungdom med 35 leverantörer. I denna avtalsuppföljning har socialförvaltningen granskat avtalet med Allviken HVB. Förvaltningens bedömning är att Allviken HVB lever upp till avtalets krav i de delar som granskats i denna avtalsuppföljning.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse den 12 maj 2017.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 101
Anmälningssärenden
SCN-2017-0011
Beslut

Socialnämnden beslutar

att lägga förteckning över anmälningssärenden, protokoll och inkomna handlingar till handlingarna.

Sammanfattning

I ärendet anmäls följande delegationsbeslut:

Söder Familjerätt april 2017
 Väster Familjerätt april 2017
 Norr Familjerätt april 2017
 Öster Familjerätt april 2017
 Mottagningsenheten Vuxen april 2017
 Beroendeenhet 1 april 2017
 Beroendeenhet 2 april 2017
 Skyddade uppgifter, beslut april 2017
 Öster mottagning Barn och ungdom april 2017
 Öster barn april 2017
 Öster ungdom april 2017
 Öster Placering 1 april 2017
 Väster Mottagning BoU, mars – april 2017
 Väster Barn, december 2016 – april 2017
 Väster Ungdom, november 2016 – april 2017
 Väster Placering 1 Barn, september 2016 – april 2017
 Väster Placering 1 Ungdom, april 2017
 Väster Placering 2 Barn, april 2017
 Väster Placering 2 Ungdom, april 2017
 Söder Mottagning BoU, maj 2017
 Söder Ungdom, maj 2017
 Söder Placering 1, maj 2017
 Söder Placering 1 Barn, maj 2017
 Söder Placering 1 Ungdom, maj 2017
 Söder Resurs, mars – maj 2017
 Söder Placering 2, maj 2017
 Söder Placering 2 barn, maj 2017
 Söder Placering 2 Ungdom, maj 2017
 Söder sekretess, maj 2017
 Norr Placering 1 barn, beslut från maj 2017
 Norr Resurs, beslut från april 2017
 Norr Resurs Barn, beslut från maj 2017

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

§ 102**Anmälan av särskild aktivitet i partigrupp M, L, C, KD**

Anmäls uttag av 5 timmar den 19 juni 2017 för särskild aktivitet i partigrupp för M, L, C, KD.

§ 103**Inbjudningar****Beslut**

Socialnämnden beslutar

- att** utse Ylva Stadell (S) och Alexandra Steinholtz (M) att delta i Länsstyrelsens nätverksträff om ANDT-området ur ett storstadsperspektiv den 18-19 oktober 2017 i Uppsala,
- att** utse Ylva Stadell (S) och Leif Boström (KD) att delta i konferens om föräldraskapsstöd den 12 oktober i Stockholm som anordnas av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd och Länsstyrelserna.

Sammanfattning

Föreligger inbjudan från Länsstyrelserna till nätverksträff för stora städer i åtta mellansvenska län den 18-19 oktober 2017 i Uppsala samt inbjudan från Länsstyrelserna och Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd till konferens om föräldraskapsstöd den 12 oktober, Norra Latin i Stockholm.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-20

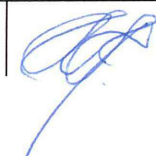
§ 104**Rapporter**

Finns inget att rapportera.

§ 105**Av ledamöterna aktualiserade frågor**

Anders A. Aronsson (L) önskar att nämnden ska få en sammanställning över vilka hem för vård eller boende, HVB som nämnden själva driver i egen regi.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Ärende 6 Förslag till riktlinjer avseende sociala föreningar

Reservation

Alliansen välkomnar ett förslag på riktlinjer för verksamhetsbidrag till ideella föreningar med verksamhetsområde inom det sociala området. Det är viktigt med tydlighet och transparens så att å ena sidan en positiv möjlighet för samarbete med civilsamhället finns samtidigt som å andra sidan kommunen försäkras om att de samarbetspartner vi har följer lagar och regler och kan redovisa sin verksamhet på ett betryggande sätt. Det får inte råda någon godtycklighet i kommunens bidragsgivning och samtidigt måste vi både kunna eftersträva en långsiktighet och kontinuitet i vissa fall, och en flexibilitet och innovation i vissa fall.

Vi yrkade på återremiss eftersom vi dels önskade att förslaget skulle sättas i ett sammanhang, där översynen av kommunens samlade bidragsgivning kunde bifogas ärendet, och en förklaring över skillnader mellan verksamhetsbidrag och andra samarbetsformer som nämnden har, och inte har, med den ideella sektorn. Partnerskap, utvecklingsbidrag och projektmedel är sådana exempel som i vissa fall finns idag och i vissa fall inte. Att ha bara en ansökningsdag under hela året ger inte så stort utrymme för flexibilitet och innovation, och egentligen borde nämnden överväga att ha även andra bidragsformer. Vi tror även att man skulle kunnat minska på några av alla de formella krav som ställs på föreningarna och som inte alltid är nödvändiga eftersom man också alltid måste bedöma innehållet i verksamheten i första hand, och även se till graden av idealitet och medlemsengagemang som finns utanför den av kommunen finansierade delen av verksamheten.

Jonas Segersam (KD)
Alexandra Steinholtz (M)
Anders A Aronsson (L)
Joakim Strignert (C)

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

Plats och tid:	Aspen, Stationsgatan 12, klockan 16:00 – 17:30										
Beslutande:	Caroline Hoffstedt (S), ordförande Christopher Lagerqvist (M), 2:e vice ordförande Elin Stening (MP) Mattias Kristenson (S) Gunilla Oltner (S) Jan-Åke Carlsson (S) Sanna Sundvall (MP) Markus Lagerquist (M) Fredrik Hultman (M), tjänstgörande ersättare Lennart Köhler (MP) Sverker Åslund (V) Unn Harsem (C) § 95-112 Kajsa Ragnarsson (V) § 113-115 Anna Johansson (C) Pär Sehlstedt (SD) Martin Wisell (KD)	Ersättare:	Kajsa Ragnarsson (V) § 95-112 Clemens Lilliesköld (V)								
Övriga deltagare:	Birgitta Pettersson utbildningsdirektör, Giggi Thomson enhetschef individstöd, Annbritt Öqvist enhetschef systemstöd, Staffan Ceder kommunikationsstrateg, Märit Gunneriusson Karlström enhetschef, Omar Hijazi enhetschef, Birgitta Najafi ekonomichef, Berit Svantesson HR-chef, Katarina Håkansson koordinator, Ingela Hamlin chef grundskolan, Erik Ojala chef gymnasieskolan § 95-97 och Marie Fellenius administrativ chef förskolan										
Utses att justera:	Christopher Lagerqvist (M)	Paragrafer:	95 – 115								
Justeringens plats och tid:	Stationsgatan 12, 2017-06-21										
Underskrifter:	<table> <tr> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>Caroline Hoffstedt, ordförande</td> <td>Christopher Lagerqvist, justerare</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Lars Niska, sekreterare</td> <td></td> </tr> </table>			Caroline Hoffstedt, ordförande	Christopher Lagerqvist, justerare		Lars Niska, sekreterare	
.....										
Caroline Hoffstedt, ordförande	Christopher Lagerqvist, justerare										
.....											
Lars Niska, sekreterare											
ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har meddelats genom anslag på kommunens anslagstavla.										
Organ:	Utbildningsnämnden										
Datum:	2017-06-19	Sista dag att överklaga:	2017-07-13								
Anslag sätts upp:	2017-06-22	Anslaget tas ner:	2017-07-14								
Protokollet finns tillgängligt på:	www.uppsala.se och utbildningsförvaltningen, Stationsgatan 12										
Underskrift: Lars Niska										

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 95**Fastställande av föredragningslista****Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

- att** godkänna utsänd föredragningslista med följande tillägg:
- § 96 Utbildningschefen informerar
 - § 114 Anmälningsärenden
 - § 115 Delegationsärenden

...

§ 96**Utbildningsdirektören informerar**

Utbildningsdirektör Birgitta Pettersson informerar nämnden om:

- Utbildningsdirektören kommer att ingå i Skolverkets grupp om Systematiskt kvalitetsarbete.
- Nämnden är inbjuden att delta i återkopplingen från Skolinspektionens regelbundna tillsyn den 18 augusti.
- Tilläggsbeloppsremissen har gått ut till berörda instanser under sommaren.
- Förvaltningen har gått vidare med tre domar där överklagade beslut om tilläggsbelopp i gymnasiesärskolan gått emot kommunens beslut. Förvaltningen har överklagat domarna.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 97

Ekonomisk rapport maj
UBN-2017-0885**Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.**Sammanfattning**

Vid nämndens sammanträde den 19 juni kommer förvaltningen presentera en ekonomisk rapport för maj 2017.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-06-02

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 98**Åtgärder efter incidenter i samband med skolval
UBN-2017-1588****Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.**Sammanfattning**

Två skolplaceringsärenden anmäldes till justitieombudsmannen och utbildningsnämnden yttrade sig i ärendena 2017-05-22 § 90. I samband med yttrandet uppdrogs även förvaltningen att återkomma till sammanträdet 2017-06-19 med en uppföljning av ärendet. Uppföljningen kommer att presenteras vid sammanträdet.

Vid sammanträdet presenterades även en analys av incidenter vid skolvalet 2017 och hur turordningen vid förskoleplaceringar fungerar i kommunen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-06-12

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 99**Grön pedagogik i förskolor**
UBN-2017-0885**Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.**Sammanfattning**

Vid utbildningsnämndens sammanträde 2017-06-19 presenterar förvaltningen en ny satsning på grön pedagogik som några av kommunens förskolor tagit del av.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-06-12

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 100
**Fråga om redovisning av kränkning av lärare
UBN-2017-0318**
Beslut

Utbildningsnämnden beslutar

att avstå från att bygga upp rutin för att redovisa kränkningar av lärare till nämnden.

Reservation

Martin Wisell (KD), Christopher Lagerqvist (M) och Unn Harsem (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden beslutade den 22 mars 2017 (§ 33) bland annat att uppdra till förvaltningen att undersöka möjligheten att till nämnden redovisa kränkningar av lärare.

Redovisningen till nämnden av skolklagomål och anmälda kränkningar av elever bygger på ett ansvar som utbildningsnämnden har som skolhuvudman enligt skollagen. I de fall där lärare utsätts för kränkande behandling gäller arbetsmiljölagen och Uppsala kommun har ansvar för att hantera situationen som arbetsgivare. För att inte skapa oklarheter i roller och ansvar bör dessa båda frågor hållas åtskilda.

När det gäller kränkande behandling där lärare är utsatt förs inte statistik. Kommunens gemensamma system för tillbud- och skaderapportering (KIA) är ett system där medarbetare ska registrera när arbetsolyckor eller tillbud inträffar, här ingår hot och våld. Om statistik ska tas ut om just denna kategori av registreringar behövs dock manuell hantering av underlaget.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följer rutiner som tagits fram i samverkan med de fackliga parterna. Kommunstyrelsen ansvarar för dessa rutiner. Utbildningsförvaltningen föreslår därför att nämnden avstår från att bygga upp ytterligare rutiner inom detta område.

Yrkande

Martin Wisell (KD), Christopher Lagerqvist (M) och Unn Harsem (C) yrkar att antalet fall av lärare som utsätts för kränkningar fortsättningsvis ska redovisas i samband med redovisningen av skolklagomål.

Beslutsgång

Ordförande ställer förvaltningens förslag mot Martin Wisell (KD) med fleras tilläggsyrkande och finner att nämnden beslutar att bifalla förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-05-30

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 101**Ändrade sammanträdestider
UBN-2016-4041****Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

att ställa in nämndens och arbetsutskottets sammanträden i augusti 2017, samt**att** ändra starttiden för sammanträdet 2017-09-27 till 14:00.**Reservation**

Christopher Lagerqvist (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden beslutade 2016-11-02 § 175 om sammanträdestider för 2017. De senaste åren har nämnden ställt in nämndsammanträde och arbetsutskott i augusti månad.

Planerat nämndsammanträde den 31 augusti föreslås ställs in. Likaså arbetsutskottets sammanträde den 21 augusti. De skolformsutskott som önskar sammanträda i augusti gör det och ansvarar för att inbjudan går ut.

Innan planerat nämndsammanträde 2017-09-27 kommer nämnden bjudas in till ett kulturseminarium 12:30-14:00. Därför föreslås sammanträdet starttid flyttas fram till 14:00 istället för 15:00.

Yrkande

Christopher Lagerqvist (M) yrkar att det planerade augustisammanträdet används som ett strategiskt seminarium med fokus på Uppsalas underprestation i skolan.

Beslutsgång

Ordförande ställer förvaltningens förslag till första att-sats mot Christopher Lagerqvists (M) ändringsyrkande och finner att nämnden beslutar att bifalla förvaltningens förslag.

Ordförande ställer förvaltningens förslag till andra att-sats mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla detsamma.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-06-13

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 102
Samverkan kring skolnärvaro
UBN-2016-1925
Beslut

Utbildningsnämnden beslutar

- att** utbildningsnämnden, tillsammans med omsorgsnämnden och socialnämnden, söker finansiering från sociala investeringsfonden för tre koordinatorstjänster för 2018-2019,
- att** utbildningsnämnden, tillsammans med omsorgsnämnden och socialnämnden finansierar koordinatorstjänster under höstterminen 2017 med PRIO-medel, samt
- att** ge förvaltningsdirektören i uppdrag att tillsammans med omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen utse en styrgrupp för att driva projektet vidare.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden beslutade den 1 juni 2016, § 112, att påbörja ett samarbete med omsorgsnämnden och socialnämnden kring ökad skolnärvaro. Projektet startade i juni 2016 med syfte att med fokus på samsyn och samverkan utveckla arbetsformer och samverkan för att få barn och unga i Uppsala kommuns skolor att vara närvarande i skolan.

En rapport har gjorts av vad projektet kommit fram till. Rapporten visar på utvecklingsbehov inom fyra områden; tillhandahålla insatser som är anpassade utifrån barnets/den unges individuella behov, erbjuda insatser i tidigt skede, barn/ungdomars/vårdnadshavares delaktighet samt samordnat och helhetstänk.

Projektets styrgrupp ser utifrån projektgruppens identifierade behov och framtagna förslag behov av att driva projektet vidare genom att

- Upprätta centrala skolnärvaro rutiner
- Genomföra kompetenssatsningar
- Utse samordnare på samtliga skolor samt inrätta gemensamma koordinatorstjänster för de tre förvaltningarna
- Upprätta rutiner kring samordnade skolplaner
- Bilda en strategisk ledningsgrupp/styrgrupp

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-05-31

Slutrapport - Samverkan kring skolnärvaro 2017-04-12

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 103**Yttrande över promemorian Specialpedagogisk kompetens i fråga om neuropsykiatriska svårigheter
UBN-2017-1334****Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

att i yttrande till Utbildningsdepartementet tillstyrka förslaget enligt bilagt förslag.**Sammanfattning**

Uppsala kommun har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Specialpedagogisk kompetens i fråga om neuropsykiatriska svårigheter (U2017/01365/UH). I promemorian lämnas förslag till ändringar i examensbeskrivningarna för speciallärarexamen och specialpedagogexamen. Syftet med ändringarna är att säkerställa att framtida speciallärare och specialpedagoger har en fördjupad och breddad kompetens i fråga om neuropsykiatriska svårigheter. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

Utbildningsnämnden föreslås tillstyrka förslaget. För att en inkluderande och likvärdig skola för alla ska uppnås är det angeläget att den föreslagna förändringen kombineras med att alla lärare i förskola och skola i sin grundutbildning ges en bredare kompetens om hur skolsvårigheter uppstår och dess orsaker.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-05-30

Förslag till yttrande 2017-05-29

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 104**Ansökan om godkännande och beviljande av bidrag för fristående
förskoleverksamhet - Lill-Tunas förskola, Lica förskolor AB
UBN-2017-2041****Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

att med stöd av 2 kap 5 § skollagen (2010:800) godkänna LiCa förskolor AB orgnr 556613-6981 som huvudman för Lill-Tunas förskola, med 25 platser. Beslutet gäller under förutsättning att uppgifter om att de pedagogiska lokalerna följer miljökontorets och brandskyddsmyndighetens krav.

Sammanfattning

Huvudman ansöker om att starta verksamhet i lokaler belägen i statsdelen Tuna Backar med 25 platser på en avdelning. Inriktningen kommer att vara allmän pedagogik med stort fokus på utomhusverksamhet och personalens kompetens kommer att bygga på barnskötare och förskollärare.

LiCa förskolor bedriver barnomsorg i Uppsala kommun sedan 23 år tillbaka. Huvudman har kommit in med handlingar enligt ansökan. Lokalerna har tidigare nyttjas av Ugglans förskola som har drivits av Gunbo i Uppsala Aktiebolag.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-05-29

Ansökan från Lica förskolor AB 2017-04-27

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 105**Framflyttad regeländring om principer för placering i förskola
UBN-2016-3347****Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

att det beslut som togs den 28 september 2016 § 143 om placering i förskola utifrån relativ närhet, ska börja tillämpas för dem som får placering med tillträde efter den 1 augusti 2018. Det innebär tillämpning ett år senare än i tidigare beslut.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden beslutade den 28 september 2016 § 143 bland annat att efter syskonförtur lägga till relativ närhet i prioriteringsordningen vid placering i förskola, samt att de nya principerna för förskola ska tillämpas från och med den 1 augusti 2017.

I planeringsarbetet har framkommit att det behövs mer tid för att säkerställa att förvaltningens tekniska system ska kunna fungera korrekt för de nya rutinerna. Det är därför inte möjligt att tillämpa beslutet inom den tidigare beslutade tidsramen. Utbildningsförvaltningen föreslår att beslutet ska tillämpas för dem som får placering med tillträde efter den 1 augusti 2018.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-06-12

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 106**Anhållan om extra bidrag - Yrkesplugget (Mål nr 2428-16)
UBN-2015-4438****Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

att som yttrande till förvaltningsrätten i mål 2428-16, hänvisa till tidigare inlämnat yttrande från den 1 juni 2016.

Sammanfattning

Yrkesplugget i Sverige AB (fortsättningsvis Yrkesplugget) har överklagat utbildningsnämndens beslut från den 24 februari 2016 och yrkat att Uppsala kommun ska åläggas att utge extra bidrag till Yrkesplugget motsvarande det underskott som kommunen haft i den kommunala gymnasieverksamheten under åren 2012-2014.

Utbildningsnämnden har tidigare yttrat sig över överklagandet (genom beslut den 1 juni 2016, § 104). Härefter har Yrkesplugget skickat in ett yttrande till förvaltningsrätten som utbildningsnämnden nu getts möjlighet att yttra sig över.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-06-01

Underrättelse från förvaltningsrätten i Uppsala 2017-05-15

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 107**Anhållan om extra bidrag - Realgymnasiet, Lärande i Sverige AB (Mål nr 1823-16)
UBN-2015-4524****Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

att som yttrande till förvaltningsrätten i mål 1823-16 hänvisa till tidigare inlämnat yttrande från den 1 juni 2016.

Sammanfattning

Realgymnasiet Uppsala, Lärande i Sverige AB (fortsättningsvis Lärande i Sverige) har överklagat utbildningsnämndens beslut från den 24 februari 2016 och yrkat att Uppsala kommun ska åläggas att utge extra bidrag till Lärande i Sverige motsvarande det underskott som kommunen haft i den kommunala gymnasieverksamheten under åren 2012-2014.

Utbildningsnämnden har tidigare yttrat sig över överklagandet (genom beslut den 1 juni 2016, § 99). Härefter har Lärande i Sverige skickat in ett yttrande till förvaltningsrätten som utbildningsnämnden nu getts möjlighet att yttra sig över.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-06-01

Underrättelse från förvaltningsrätten i Uppsala 2017-05-16

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 108**Anhållan om extra bidrag - Praktiska Sverige AB (Mål nr 1524-16)
UBN-2015-5080****Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

att anta föreslaget yttrande till förvaltningsrätten i mål 1524-16.**Sammanfattning**

Praktiska Sverige AB (fortsättningsvis Praktiska) har överklagat utbildningsnämndens beslut från den 24 februari 2016 och yrkat att Uppsala kommun ska åläggas att utge extra bidrag till Praktiska motsvarande det underskott som kommunen haft i den kommunala gymnasieverksamheten under åren 2012-2014.

Utbildningsnämnden har tidigare yttrat sig över överklagandet (genom beslut den 1 juni 2016, § 105). Härefter har Praktiska skickat in ett yttrande till förvaltningsrätten som utbildningsnämnden nu getts möjlighet att yttra sig över.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-06-01

Underrättelse från förvaltningsrätten i Uppsala 2017-05-16

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 109
Fyllnadsval till programråden efter Mohammed Tahir (MP) och Madeleine Andersson (M)
UBN-2016-0787
Beslut

Utbildningsnämnden beslutar

- att** bordlägga fyllnadsvalet till representant i programrådet för flygteknik efter Mohammed Tahir (MP), samt
- att** välja Fredrik Hultman (M) till representant i programrådet för vård- och omsorgsprogrammet efter Madeleine Andersson (M)

Sammanfattning

Mohammed Tahir (MP) entledigades från uppdraget som ledamot i utbildningsnämnden av kommunfullmäktige 2017-03-27 § 76 och lämnade därmed även sin plats som representant i programrådet för flygteknik vakant.

Madeleine Andersson (M) entledigades från uppdraget som ledamot i utbildningsnämnden av kommunfullmäktige 2016-12-12 § 224 och lämnade därmed även sin plats som representant i programrådet för vård- och omsorgsprogrammet vakant.

Yrkanden

Caroline Hoffstedt (S) yrkar på bordläggning av fyllnadsvalet till representant i programrådet för flygteknik efter Mohammed Tahir (MP).

Christopher Lagerqvist (M) yrkar att Fredrik Hultman (M) väljs till representant i programrådet för vård- och omsorgsprogrammet efter Madeleine Andersson (M).

Beslutsgång

Ordförande ställer Caroline Hoffstedts (S) bordläggningsyrkande mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla detsamma.

Ordförande ställer Christopher Lagerqvists (M) yrkande mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla detsamma.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 110
**Motion av Lisen Burmeister (SD) om likvärdig tillgång till simhallstid för alla elever i kommunens skolor årskurs 1-6
UBN-2017-1887**
Beslut

Utbildningsnämnden beslutar

att avslå motionen.

Reservation

Pär Sehlstedt (SD) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Sammanfattning

Lisen Burmeister (SD), föreslår i motion, väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde 12 december 2016,

- att alla elever i årskurs 1-6 får minst 2 idrottslektioner per termin förlagda i simhall
- att de sim/vattenprov som krävs för uppfyllandet av betygskriterierna utförs i simhall

Att lära ut simkunnighet är ett viktigt uppdrag för skolan. I kunskapskravet för betyget E i slutet av åk 6 ingår att eleven ska kunna simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. Ansvaret för planering och genomförande av undervisningen samt bedömning av elevernas kunskaper vilar på läraren med stöd av rektor.

Inom grundskoleverksamheten i kommunens regi finns en gemensam riktlinje att alla skolor ska genomföra simtest under augusti-oktober för elever i åk 5. Alla elever som inte klarar simtestet ges tillgång till simundervisning på Fyrishov under ledning av en centralt anställd simlärare. Eleverna ges därmed möjlighet att uppnå kunskapskravet om simkunnighet i åk 6. Med ett par undantag drivs skolorna utanför Uppsala tätort i kommunens regi. Ansvaret för simundervisningen vid de fristående skolorna ligger hos respektive enskild huvudman.

De simanläggningar som finns att tillgå för simundervisning är Fyrishov och Gottsundabadet. Varje skola kan boka in sig för simundervisning och för simtest på dessa anläggningar.

Kommunfullmäktige beslutade i april 2017 om omfattande investeringar för att utveckla Fyrishov bad. I beslutet ges utbildningsnämnden i uppdrag att skapa förutsättningar för ett samlat skoluppdrag avseende simkunnighet.

Några skolor löser sin simundervisning på annat sätt. Almunge har en liten simbassäng som Almunge skola och omkringliggande skolor använder.

Björklinge skola håller simundervisning i Långsjön där det finns en lämplig badplats i närheten av skolan. Skolan förlägger simundervisning och simtest under första skolveckan i augusti då vattentemperaturen är relativt hög. Det finns vådräcker till elever som tycker att det är kallt i vattnet. Precis som vid andra skolor får elever tillgång till undervisning och test i Fyrishov om man inte har genomfört provet i Långsjön. Rektor och lärare bedömer att den simundervisning som erbjuds vid

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

Björklinge skola fullt ut ger de förutsättningar som behövs för att ge vattenvana och simkunnighet. Elevernas resultat när det gäller simkunnighet är inte lägre än vid andra skolor i kommunen. Lösningen gör att det inte i samma omfattning behöver tas tid från annan undervisning för att resa till simhall.

Utbildningsnämnden bedömer att skolornas nuvarande arbetsätt ger fullgod simundervisning. Det finns inte behov av ytterligare direktiv som både riskerar att försämra villkoren för annan undervisning och medföra ökade kostnader.

Yrkande

Pär Sehlstedt (SD) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot Pär Sehlstedts (SD) yrkande om bifall till motionen och finner att nämnden beslutar att bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-05-15

Motionen 2016-12-12

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 111
**Beredskap för att erbjuda plats i förskolan inom fyra månader
UBN-2017-1591**
Beslut

Utbildningsnämnden beslutar

- att** ge förvaltningen i uppdrag att, i enlighet med beskriven modell, säkerställa beredskap för kommunens ansvar att erbjuda plats i förskolan inom fyra månader,
- att** vårdnadshavarnas önskemål skall vara vägledande,
- att** ha ett fördjupat samarbete mellan alla förskolor oavsett huvudman,
- att** barnrättsperspektivet skall vara vägledande, samt
- att** personalen skall ges möjlighet till kontinuitet i sitt arbete.

Sammanfattning

Enligt 8 kap 14§ Skollagen (2010:800) har kommunen skyldighet att erbjuda plats i förskola inom 4 månader. För att utbildningsförvaltningen ska kunna tillgodose detta krav behövs en utökning av förskoleplatser under våren utöver de platser som kan beredas i verksamheten.

Det har i många år varit ett problem att behovet av förskoleplatser varierar stort mellan vår och höst. I augusti blir många platser lediga när de äldre förskolebarnen börjar skolan. Sedan fylls förskolorna på allt eftersom de nyblivna föräldrarnas föräldraledighet tar slut. Totalt behövs cirka 800 fler platser på våren än på hösten i Uppsalas förskolor.

Genom bland annat förtätningar har platsbehovet tillgodosetts för ungefär 600 av de barn som sökt förskoleplats under våren 2017.

Utbildningsförvaltningen föreslår att pengar avsätts under tre år för att öka tillgången med tillfälliga förskoleplatser under våren. En förskola kan få ersättning för att hålla en avdelning eller annan avgränsad del av förskolan tom under hösten. Denna del ska sedan öppnas för att kunna ta emot barn till våren. Det ska dock inte bara vara ett rum i en befintlig förskola utan en lokal med alla de faciliteter som en förskola behöver. Personal nyanställs eller flyttas tillfälligt till de tillfälliga förskolorna från olika permanenta förskolor. Och där det uppstår luckor fylls dessa med nyanställningar och vikariat.

Yrkanden

Markus Lagerquist (M) yrkar tillägg med:

- att vårdnadshavarnas önskemål skall vara vägledande,
- att ha ett fördjupat samarbete mellan alla förskolor oavsett huvudman,
- att barnrättsperspektivet skall vara vägledande, samt
- att personalen skall ges möjlighet till kontinuitet i sitt arbete.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

Caroline Hoffstedt (S) yrkar bifall till Markus Lagerquists (M) yrkande.

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla detsamma.

Ordförande ställer Markus Lagerquists (M) tilläggsyrkanden mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla detsamma.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-06-12

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 112

**Utbud gymnasieskolan och gymnasiesärskolan för läsåret 2018/19
UBN-2017-1447**
Beslut

Utbildningsnämnden beslutar

att enligt förslag fastställa utbudet för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan årskurs 1 läsåret 2018/19.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden ansvarar, i egenskap av huvudman för skolan, för vilket utbud den kommunala gymnasieskolan och gymnasiesärskolan i Uppsala ska erbjuda.

Nämnden ska vid sitt utbudsbeslut utgå från de av staten fastställda nationella programmen och dess inriktningar, samt eventuellt beviljade särskilda varianter och riksrekryterande utbildningar därutöver. Vid sitt beslut ska nämnden ta hänsyn till samhällets behov av högre utbildning, arbetsmarknadens långsiktiga behov av arbetskraftsförsörjning och de sökandes önskemål om utbildning. Även överenskommelser med andra kommuner, via samverkansavtal, och de fristående gymnasieskolornas utbud ska vägas in.

Förslag till utbud för gymnasie- och gymnasiesärskolan inför läsåret 2018/19 finns som bilaga 1. Förslaget utgår från det i april 2017 slutligt fastställda utbudet för läsåret 2017/18 och i samverkan med den kommunala gymnasieskolan.

Förändringarna inför läsåret 2018/2019 rör lärlingsutbildningarna och innebär att el- och energiprogrammet inriktning dator- och kommunikationsteknik lärling och hantverkprogrammet lärling läggs till i utbudet.

Övriga förändringar som genomförs till läsåret 2018/2019 innebär att lärlingsinriktningarna på bygg- och anläggningsprogrammet samt restaurang- och livsmedelsprogrammet påbörjas i årskurs 2 och att eleverna under årskurs ett läser tillsammans med det skolförlagda programmet.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-06-01

Bilaga förslag till utbud 2017-06-01

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 113

**Yttrande över SOU 2017:35 Samling för skolan – nationell strategi för kunskap och likvärdighet
UBN-2017-2987**
Beslut

Utbildningsnämnden beslutar

att lämna yttrande över kapitel 8.2 i Skolkommissionens betänkande enligt bilagt förslag.

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har remitterat Skolkommissionens betänkande Samling för skolan – nationell strategi för kunskap och likvärdighet (SOU 2017:35) till ett antal myndigheter, kommuner och organisationer. Uppsala kommun är inte utvald remisskommun, men då betänkandet innehåller förslag som har stor påverkan på nämndens verksamhet bör ett yttrande lämnas på kommunens eget initiativ.

Remissen hanteras i två delar. I det första skedet ska yttrande avseende kapitel 8.2 vara inlämnat senast den 5 augusti. Detta avsnitt berör frågor om skolsektorns finansiering. I nästa skede lämnas yttrande över övriga förslag i betänkandet.

I kapitel 8.2 lämnas följande förslag. En utredning bör tillsättas i syfte att dels etablera miniminivåer för huvudmännens resurser för undervisning och elevhälsa, dels analysera förutsättningarna för ett sektorsbidrag eller andra former av nationell finansiering av skolan. Kommissionen föreslår ett villkorat statsbidrag till huvudmännen för undervisning och elevhälsa. Bidraget baseras på socioekonomiskt betingade förutsättningar, med infasning över tre år. Bidraget avser förskoleklass och grundskola. Kommissionen menar att 6 miljarder kronor är en avvägd nivå, i syfte att möjliggöra undervisning av hög kvalitet och kompensatoriska insatser för en likvärdig utbildning. Statsbidraget regleras i en förordning, med villkoret att kommunerna och de enskilda huvudmännen förbinder sig att inte reducera egna medel till undervisning och elevhälsa under den tid som de uppbär bidraget. SCB får i uppdrag att årligen ta fram ett socioekonomiskt index till grund för fördelningen av statsbidraget. Indexet ska även, tillsammans med ett för varje huvudman specifikt genomsnittsbelopp för undervisning och elevhälsa, utgöra vägledning för huvudmännens fördelning.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2017-06-14

Förslag till yttrande 2017-06-14

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

§ 114**Anmälningssärenden****Initiativ**

Uppsalas systematiska kvalitetsarbete i skolan och förskolan” från Christopher Lagerqvist (M), Anna Manell (L), Unn Harsem (C) och Martin Wisell (KD).

...

§ 115**Delegationsärenden****UBN-2017-0675****Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar

att lägga anmälningarna till handlingarna.

Sammanfattning

Anmälningar till utbildningsnämnden 2017-06-19

1. Delegationsbeslut från och med 2017-05-23 – 2017-06-16

- Beslut i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas, 7.1.1
- Föra nämndens talan och avge yttrande i ärenden eller mål vid domstol eller annan myndighet, 7.1.6.
- Plats i förskola, fritidshem, pedagogisk omsorg – kommunal och fristående verksamhet, 7.4.3
- Uppsägning av plats vid tre obetalda räkningar, 7.4.3.1
- Föreläggande om tillsyn, 7.4.4
- Tilläggsbelopp för barn och elever i förskola, fritidshem och annan pedagogisk omsorg som erbjuds istället för förskola/fritidshem samt fritidsverksamhet, 7.4.6
- Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, 7.4.10
- Plats i förskoleklass, 7.5.2
- Mottagande och placering av elev i förskoleklass, grundskola och grundsärskola, 7.5.3
- Tilläggsbelopp för barn och elever i förskoleklass, grundskola och grundsärskola, 7.5.4
- Uppskjuten skolplikt, 7.5.10
- Skolskjuts enligt reglemente, 7.5.13
- Busskort med befintlig linjetrafik enligt reglemente, 7.5.14
- Beslut om resor mellan bostad och skolor, 7.6.19
- Beslut om mottagande samt reglering, av elever från andra kommuner, till introduktionsprogram för enskild elev (individuellt alternativ, preparandår, språkinträdning samt yrkesintroduktion), 7.6.23

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2017-06-19

2. Yttrande detaljplan

- Yttrande över detaljplan södra Gunsta, etapp 2, UBN-2017-0395
- Yttrande över detaljplan Glimmerns förskola, UBN-2017-0820
- Yttrande över detaljplan Rackarberget, UBN-2017-0774
- Yttrande över detaljplan Flogstavallen, UBN-2016-2290
- Yttrande över strukturprogram främre Boländerna, UBN-2017-2141
- Yttrande över detaljplan för Studenternas IP, UBN-2016-3961
- Yttrande över detaljplan för Rickomberga 29:1 m.fl. kvarteret Pumpen, UBN-2017-2142

3. Domar och beslut

- Förvaltningsrättens dom – överklagat beslut, UBN-2017-0051
- Förvaltningsrättens dom – överklagat beslut, UBN-2017-0052
- Förvaltningsrättens dom – överklagat beslut, UBN-2017-0082
- Förvaltningsrättens dom – överklagat beslut, UBN-2016-4561
- Förvaltningsrättens dom – överklagat beslut, UBN-2016-2005
- Förvaltningsrättens dom – överklagat beslut, UBN-2016-2006
- Förvaltningsrättens dom – överklagat beslut, UBN-2016-2481
- Förvaltningsrättens dom – överklagat beslut, UBN-2016-1318
- Förvaltningsrättens dom – överklagat beslut, UBN-2015-0754
- Förvaltningsrättens dom – överklagat beslut, UBN-2016-2139
- Förvaltningsrättens dom – överklagat beslut, UBN-2016-4409

4. Skrivelser/Avtal

- Särskilt samverkansavtal för nationellt godkänd idrottsutbildning – Vimmerby kommun, UBN-2017-2872
- Särskilt samverkansavtal för nationellt godkänd idrottsutbildning – Tyresö kommun, UBN-2017-2893
- Utbildningsnämnden i Uppsala kommuns svar på Arbetsmiljöverkets föreläggande i ärende 2016/043992, UBN-2016-5320

5. Uppföljning skolklagomål och anmälan om kränkande behandling 2016

- Maj 2017
- Redovisning till skolinspektionen
- Uppföljning av beslut

6. Protokoll från utskott

- Förskoleutskottet 2017-06-07
- Grundskoleutskottet 2017-06-07
- Gymnasieutskottet 2017-06-07
- Arbetsutskottet 2017-06-12

7. Protokoll från facklig samverkan

-

8. Protokoll/protokollsutdrag – övrigt

- Handikapprådet 2017-05-12
- Utbildningsnämnden 2017-05-22

9. Inbjudningar / Konferenser

-

Uppsalas systematiska kvalitetsarbete i skolan och förskolan

Uppsalas skolresultat fortsätter att släpa efter på aggregerad nivå samt på vissa skolenheter. Effekten blir att många elevers potential inte tas tillvara, vilket har allvarliga konsekvenser för såväl den enskilde som samhället i stort. Samtidigt har Utbildningsnämnden i två års tid avstått ifrån att vidta särskilt prioriterade åtgärder med anledning av nämnda underprestation – trots att Alliansen i Utbildningsnämnden presenterat åtskilliga förslag på hur situationen snabbt kan förbättras utifrån det samlade kunskapsläget.

Mot bakgrund av debatten i kommunfullmäktige den 29 maj 2017 – och mot bakgrund av EU kommissionens redovisning av erfarenheterna från Estland, Irland och Österrike – föreslår Alliansen i Utbildningsnämnden på nytt att Utbildningsnämnden beslutar:

- att** uppdra till Utbildningsdirektören att inrätta en central analysenhet inom Utbildningsförvaltningen med uppdraget att både *beskriva* och *förklara* Uppsalas resultat i förskolan, grundskolan och gymnasieskolan.
- att** uppdra till Utbildningsdirektören att särskilt beakta att den centrala analysenheten inom Utbildningsförvaltningen tillämpar såväl avancerade *kvantitativa metoder* som avancerade *kvalitativa metoder* i sitt arbete.
- att** uppdra åt Utbildningsdirektören att säkerställa att kvaliteten på rapporterna från analysenheten inom Utbildningsförvaltningen håller samma analytiska nivå som exempelvis rapporterna från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) samt Riksdagens Utredningstjänst (RUT).

Historiskt sammanhang

Frågan som Alliansen väcker rör nödvändigheten i att snabbt få till stånd en kvalitetssäkrad analys på central nivå rörande *varför* Uppsala underpresterar resultatmässigt i skolan. Alliansen i Uppsala efterfrågar såväl *ekonometriska analyser* – vilka ringar in problemet på en övergripande kommunnivå och relaterar Uppsalas resultat till SCB:s totala statistikurval i riket – som gedigna *kvalitativa analyser* av de skolenheter som påvisar brister. Nyligen rapporterades nya data på området in från skolenheterna som nu behöver analyseras på bästa sätt.

Bedömning

Alliansens samlade bedömning är att Uppsala inte har råd att vänta med frågor som rör det systematiska kvalitetsarbetet om Uppsala ska kunna säkerställa kvalitetsarbetet redan hösten 2017, då det föreslagna arbetet tar minst tre månader att genomföra i praktiken. Alliansen i Uppsala beklagar att den nuvarande politiska majoriteten har förhalat nämnda arbete i drygt två år, vilket bidragit till att många elever nu lämnat skolan med bristfälliga kunskaper och erfarenheter – något som vi under dessa två år skulle kunna ha förhindrat.

Alliansens föreslagna reformer (se att-satserna ovan) utgår ifrån det samlade kunskapsläget på området och har kvalitetssäkrats av analytiker och forskare vid RUT, IFAU, The London School of Economics and Political Science (LSE) samt Uppsala universitet (UU). Alliansens föreslagna reformer syftar till att avlasta lärare och rektorer med vissa arbetsuppgifter – som med fördel kan utföras bättre på en central nivå – så att lärare och rektorer får mer tid för sina kärnuppgifter samt en bättre

arbetsmiljö (= attraktiv arbetsgivare i praktiken). Föreslagna reformer syftar även till att snabbt upptäcka problem i skolan och förskolan så att effektiva och forskningsförankrade insatser snabbt kan sättas in.

Alliansen uppfattade att Socialdemokraterna – under debatten i kommunfullmäktige den 29 maj 2017 – äntligen öppnade upp för nämnda reformer inom skolans område under den debatt som rörde just skolans och förskolans systematiska kvalitetsarbete. Alliansen i Uppsala ser därför mycket fram emot att snabbt kunna få nämnda reformer på plats, så att Uppsala kommun på allvar kan ta upp arbetet mot den nämnda underprestationen. Vår förhoppning är även att Uppsala, genom nämnda reformer, ska kunna inspirera andra kommuner att gå samma väg och på så vis varaktigt höja skolresultaten – något som skulle bidra till att i grunden utveckla svensk skola.

Uppsala den 19 juni 2017

Alliansen i Utbildningsnämnden

Christopher Lagerqvist (M)

Anna Manell (L)

Unn Harsem (C)

Martin Wisell (KD)

Handläggare
Elisabeth Lannergård

Datum
170331

Diarienummer
UBN-2016-1925
OSN-2016-0145
SCN-2016-0172

Samverkan kring skolnärvaro

Slutrapport

SAMMANFATTNING

Denna rapport beskriver den kartläggning som gjorts inom det skolnärvaroprojekt som drivs av utbildningsförvaltningen, omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen i samverkan. Rapporten redogör för de utvecklingsbehov som kommunen har gällande barn och unga med långvarig eller hög skolfrånvaro samt de förslag på åtgärder som projektet tagit fram. Analysen grundar sig framför allt på en kartläggning av elva fall av elever med hög frånvaro. Intervjuer har gjorts med verksamheter, vårdnadshavare och barn/ungdomar, i den mån det varit möjligt. Utöver detta har även ett antal intervjuer gjorts med olika verksamheter som möter denna målgrupp. Totalt har över 100 personer hörts inom ramen för projektet.

Iakttagelser av behov

Projektet har utifrån kartläggningen identifierat ett antal olika utvecklingsområden. Dessa kan sorteras in under fyra huvudkategorier. Så här ser huvudkategorierna med tillhörande utvecklingsområden ut:

1. Kommunen ska tillhandahålla insatser som är anpassade utifrån barnets/den unges individuella behov
 - Kommunen ska erbjuda flexibla lösningar
 - Barn/unga och deras vårdnadshavare ska ha möjlighet att få intensiva och långsiktiga insatser
 - Vårdnadshavare ska få stöd
 - Kommunen ska ge anpassat stöd utifrån neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, ångest och depression
 - Taxiverksamhet ska vara anpassad utifrån behov
2. Insatserna ska erbjudas i rätt tid
 - Frånvaron ska uppmärksammas
 - Socialtjänsten ska vid behov kontaktas
 - Skola och socialtjänst ska agera genom att sätta in rätt stöd
 - Vårdnadshavare och elev ska ges information om vilken hjälp som finns utöver skolan
 - Det ska gå snabbt att verkställa insatser
3. Kommunens verksamheter ska arbeta tillsammans med familjen så att barn/unga och deras vårdnadshavare är delaktiga och känner tilltro till det stöd de får
 - Barn/unga och deras vårdnadshavare ska ha inflytande i vilket stöd de får¹
 - Barn/unga och deras vårdnadshavare ska bli väl bemötta
4. Kommunens verksamheter ska jobba samordnat med ett helhetstänk
 - Berörda verksamheter ska ta de kontakter de behöver och få den information som behövs
 - Berörda verksamheter ska ha gemensamma planeringar
 - Det ska vara tydligt vem som gör vad kring barnet/den unge och familjen

Förklaringar

I intervjuerna har ett antal förklaringar getts till de identifierade utvecklingsområdena. Projektgruppen vill utifrån ovanstående resonemang lyfta fram nedanstående förklaringar som extra viktiga i projektet:

- Bristande kartläggning på individnivå av orsaker till frånvaron
- Avsaknad av eller bristande rutiner
- Bristande kompetens om målgruppen, bemötande och möjliga åtgärder

¹ I de fall stöd är riktat till myndig elev gäller inte vårdnadshavares delaktighet

- Okunskap om andra verksamheter och brist på upparbetade kontakter och nära vägar
- Ineffektiva Samordnade individuella planer (både som möte och som process)
- Avsaknad av samordnade individuella planer då behov av insatser finns enbart inom kommunen alternativt inom region Uppsala och skola (men inte socialtjänst)
- Avsaknad av samordnande funktion

Förslag på åtgärder

Projektet har utifrån identifierade behov och nämnda förklaringar tagit fram förslag på åtgärder. Hänsyn har även tagits till vad projektet tror är möjligt med tanke på förvaltningarnas organisatoriska och ekonomiska förutsättningar. Följande åtgärder föreslås:

1. Centrala skolnärvarorutiner/närvarotrappa
2. Kompetenssatsningar
3. ”Namngiven samordnare” samt ”Barn- och ungdomskoordinator”
4. Skolteam (som ett alternativ till förslag nummer 3)
5. Samordnade skolplaner vid samordning inom kommunen (och ev. med region Uppsala)
6. Ledningsgrupp
7. Ytterligare åtgärder utifrån identifierade utvecklingsområden

Förslag till beslut

Styrgruppen bedömer att förslag nummer 1,2,5 och 6 kan genomföras inom ramen för nuvarande resurser och ser positivt på att genomföra dem. Förslag 3 och 4 är två olika vägar som syftar till ungefär samma sak och som båda kräver nya resurser. På sikt förväntas dessa åtgärder dock leda till minskade samhällsekonomiska kostnader, utöver minskat lidande för eleverna.

Utifrån ovanstående har styrgruppen beslutat följande:

Projektet i nuvarande form ses som avslutat och följande förslag till beslut ska upp till de tre nämnderna:

- Tre koordinatorstjänster inrättas i enlighet med utredningens förslag nummer 3. En kostnadsberäkning har gjorts för detta.
- Tjänsterna finansieras under hösten 2017 med PRIO-medel. Parallellt med detta ansöker projektet om medel från sociala investeringsfonden för fortsatt finansiering under 2018 och 2019.² Det möjliggör att under en tidsbegränsad period utvärdera nyttan av sådana tjänster.
- En styrgrupp med representanter från de tre förvaltningarna inrättas och får i uppgift att driva projektet vidare utifrån utredning och åtgärdsförslag nummer 1,2,5 och 6 samt leda rekryteringen av koordinatörer och ansvara för att verksamheten startas. Styrgruppen får även i uppdrag att kontakta region Uppsala för att se om de har intresse av att vara delaktiga.

² Projektet har undersökt möjligheterna och allt pekar på att en ansökan skulle godkännas. Det tar dock tid att få en ansökan beviljad.

1. BAKGRUND

Skolan är den enskilt viktigaste skyddsfaktorn när det gäller risken att drabbas av psykisk ohälsa och olika former av sociala problem som till exempel kriminalitet och missbruk. Det finns dock en andel barn och unga som inte går i skolan och därmed ökar risken att inte nå skolans kunskapskrav. Orsakerna till detta är många och komplexa och involverar ofta flera verksamheter/nämnder. Förutom den enskildes lidande leder det också till stora kostnader för samhället, både på lång och på kort sikt. Utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och omsorgsförvaltningen startade därför i juni 2016 ett gemensamt skolnärvaroprojekt i syfte att med fokus på samsyn och samverkan inom kommunens förvaltningar och gentemot region Uppsala utveckla arbetsformer och samverkan för att få barn och unga i Uppsala kommuns skolor att vara närvarande i skolan. Denna rapport beskriver de utvecklingsbehov som projektet har identifierat gällande barn och unga med långvarig eller hög skolfrånvaro samt de förslag på åtgärder som projektet tagit fram.

2. METOD

2.1 Fallbeskrivningar

Kartläggningen har inneburit en granskning av elva ärenden med elever med hög eller långvarig frånvaro. Projektgruppen har eftersträvat att få en variation i ärendena gällande ålder, kön och problematik och har utifrån det i möjligaste mån gjort ett strategiskt urval. Samtycke har inhämtats från elev och vårdnadshavare. Granskningen har bestått av intervjuer med såväl berörda verksamheter som med elev och vårdnadshavare, i den mån det är möjligt. Intervjuerna är av kvalitativ art och har haft formen av ett samtal där en frågemanual har funnits som hjälp för att säkra att samma frågor ställts.

Intervjuer med verksamheter har kunnat genomföras i nio av fallen. De funktioner som intervjuats är i de flesta fall rektorer/elevhälsopersonal samt socialsekreterare/biståndshandläggare. I vissa fall har även andra funktioner såsom behandlare eller lärare intervjuats beroende på vad som varit möjligt att genomföra samt vad projektledaren bedömt behövts för att få en så heltäckande bild som möjligt. Intervjuerna med verksamheterna har fokuserat på den specifika eleven men har även inneburit ett inhämtande av mer generella synpunkter kring ofta återkommande svårigheter och problem. I nio av fallen har föräldrar intervjuats, totalt elva föräldrar, och i fyra av fallen har barnen/ungdomarna intervjuats. I de fall där intervjuer med föräldrar eller barn/ungdom inte kunnat genomföras har det berott på att samtycke saknats, att barnen/ungdomarna inte velat/orkat eller att föräldrarna vid återkommande tillfällen avbokat/inte dykt upp. Det är viktigt att komma ihåg att detta är barn, ungdomar och föräldrar som ofta är mycket sköra, stressade och har fullt upp för att få vardagen att gå ihop.

2.1.1 Urvalet

Totalt har elva fall kartlagts i tio familjer (två stycken är syskon).

Av de kartlagda eleverna är fyra stycken flickor och sju stycken pojkar.

Åldersintervallet spänner mellan nio till arton år och fördelningen är följande:

- Fyra på låg/mellanstadiet i åldrarna 9-12 år
- Fem stycken på högstadiet i åldrarna 13-16 år
- Två stycken gymnasiet i åldrarna 16 respektive 18 år

Fem av eleverna har en diagnos inom autismspektrum.

Tre av eleverna har en ADHD-diagnos.

Fyra av eleverna har ingen diagnostiserad neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Däremot har ett flertal kontakt med region Uppsala utifrån ångest och depression.

2.2 Verksamhetsbesök

Fallbeskrivningarna har även kompletterats med intervjuer med verksamheter som möter målgruppen. Syftet är att ta tillvara på synpunkter och erfarenheter av arbetet med elever med hög eller långvarig frånvaro och även undersöka om de brister/behov som påtalas i de specifika ärendena också förekommer i fler fall.

De verksamheter som intervjuats (utöver de elva fallen) och vars röster sammanställts i denna delrapport är:

- Fyra resursenheter inom utbildningsförvaltningen
- Centrala elevhälsan, resursteamledare samt personal inom elevhälsan på två kommunala grundskolor
- Personal inom kommunala aktivitetsansvaret
- Konsultativt stöd
- Magdateamet
- Tre verksamheter inom socialförvaltningens råd och stödenhet

2.3 Sammanställning

Inom ramen för projektet har sammanlagt drygt hundra personer hörts. All samlad kartläggningsdata har sammanställts och utifrån detta har gemensamma nämnare eller mönster framträtt som tillsammans antyder systemhinder i vård och stödapparaten. Flera av de resultat som redovisas styrks ytterligare genom hänvisningar till det nationella betänkandet om problematisk elevfrånvaro (SOU 2016:94).

2.4 Begreppsförklaring

”Socialtjänst” innefattar både omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen. Likaså innefattar det både myndighet/beställare och utförare.

Begreppen ”insatser” och ”stöd” används synonymt och syftar både på den hjälp som ges inom skolan och inom socialtjänsten, oavsett vilka begrepp som används internt inom de olika verksamheterna. Detta för att få en gemensam vokabulär.

3. RESULTAT OCH ANALYS AV KARTLÄGGNING

I Uppsala kommuns skolor finns ett antal elever med hög eller långvarig frånvaro. Skolverket rapporterar att 7,6% av alla elever inskrivna på gymnasiet under läsåret 15/16 hade så pass hög ogiltig frånvaro att de fick sitt studiemedel indraget. I grundskolan rapporterades att 37 elever hade minst 80% frånvaro i april 2016. För en mer detaljerad beskrivning av statistik, se bilaga.

Det har genom kartläggningen framgått att Uppsala kommun har en hel del insatser och stöd att erbjuda till dessa barn och unga. Det har också framgått med glädjande tydlighet hur väl alla vill och vilket engagemang som finns. I samtliga kartlagda fall har berörda skolor gjort flera anpassningar. Det har handlat t ex om kortare skoldagar, enskild undervisning, undervisning i liten grupp eller skoltaxi. Skolorna har dessutom haft regelbundna möten av olika slag, ibland så ofta som en gång i veckan. I de ärenden där socialförvaltningen och/eller omsorgsförvaltningen varit inkopplade har ytterligare insatser erbjudits såsom t ex kontaktperson, hemterapeut, Mentorn mm.

Samtidigt visar kartläggningen på att kommunen i flera fall, trots alla insatser som satts in, inte lyckas få barnet/den unge att återgå till sina studier. Projektet ser också insatser som erbjuds men inte tas emot av familjen. Detta uppges som ett bekymmer i sju av de kartlagda fallen.

Detta väcker naturligtvis frågor. Erbjuds rätt insatser och erbjuds dem på rätt sätt i rätt tid?

Följande analys är uppdelad i fyra huvudkategorier. Inom var och en av dessa kategorier har ett antal förbättringsområden identifierats.

1. Uppsala kommun saknar till viss del insatser som är anpassade efter barnets/den unges individuella behov, eller åtminstone så erbjuds de inte
2. Rätt insatser behöver sättas in tidigare
3. Kommunens verksamheter behöver i högre grad arbeta tillsammans med familjen så att barn/unga och deras vårdnadshavare är delaktiga och känner tilltro till det stöd de får
4. Insatserna saknar till viss del samordning och helhetstänk

Nedan presenteras en beskrivning över de utvecklingsbehov som framkommit inom ovanstående områden. Flera förklaringar är återkommande och dessa bör ses som så kallade nyckelförklaringar. Hittar man återgårdar för dessa så kommer man sannolikt tillrätta med flera problem.

De utvecklingsbehov som identifierats är av olika karaktär. En del områden handlar direkt om samverkan. Andra områden rör inte samverkan specifikt men det utesluter inte att förklaringarna och framför allt tänkbara åtgärder kan kopplas till samverkan. Ytterligare andra områden rör inte samverkan över huvudtaget, vare sig i nuläge, förklaringar eller tänkbara åtgärder, men har identifierats genom projektet och är därför viktiga att lyfta.

3.1. Kommunen ska tillhandahålla insatser som är anpassade efter barnets/den unges individuella behov

Vi försöker trola med de förutsättningar vi har. Man vill men inom sin ram så kan man inte erbjuda det som behövs. (Socialförvaltning)

Det har vid kartläggningarna framkommit att verksamheter och föräldrar saknar vissa typer av insatser/stöd. Detta kan bero antingen på att de helt enkelt inte finns eller, vilket är vanligare, att de i teorin finns men i praktiken inte erbjuds. Utvecklingsbehoven rör sig framför allt om

- Flexibla lösningar
- Möjligheter till intensiva och långsiktiga insatser
- Stöd till vårdnadshavare
- Kommunens möjlighet att ge anpassat stöd utifrån neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, ångest och depression
- Taxiverksamhet anpassad utifrån behov

Nedan följer en beskrivning av respektive utvecklingsområde.

3.1. 1 Kommunen ska erbjuda flexibla lösningar

Om man ser ett behov och ingen tycker att det matchar ens ansvar så blir det svårt. Man försöker hitta ett sätt runt det. Okej, vi har inte just det här men finns det något vi har som skulle kunna hjälpa till på något sätt. (Omsorgsförvaltningen)

Både verksamheter och föräldrar vittnar om skraddarsydda lösningar som framgångskoncept och vikten av att jobba med hela problematiken och inte bara en liten del av den. I ett av fallen kombinerades insatserna hemterapeut och komet och utöver det erbjöds eleven ett skraddarsytt sommarjobb. Detta gjorde både enligt verksamheterna och föräldern en avgörande skillnad och till hösten var barnet tillbaka i skolan. Samtidigt verkar dessa skraddarsydda lösningar ofta vara svåra att få till. Verksamheter förefaller vara styrda i vilka möjligheter och kombinationer de kan erbjuda och har fastnat i system som inte tillåter att tänka utanför boxen. T ex uttrycker en av de intervjuade verksamheterna behov av att kombinera insats ungdomscoach och hemterapeut men har av socialsekreterare fått till svar att endast en insats i taget är möjlig att verkställa. Likaså verkar

kommunen ha ett system eller kultur som gör att de som möter barnet/den unge och dennes familj tenderar att utgå från insatser snarare än behov.

Verktyslådan bockas av utan att det är insatser som egentligen hjälper. Man tar det man har. (Socialförvaltningen)

Även bristande samverkan försvårar möjligheten till helhetssyn och flexibla lösningar. Detta handlar om såväl avsaknaden av samverkansmöten som existerande men ineffektiva möten. Mer om detta under avsnittet 3.4.2. Likaså förutsätter flexibla lösningar många gånger att flera verksamheter, med olika ansvarsområden, finns inkopplade. I kartläggningarna framgår att socialtjänsten många gånger saknas eller kopplas in för sent. Mer om detta i avsnitt 3.2.2.

3.1.2 Barn/unga och deras vårdnadshavare ska ha möjlighet att få intensiva och långsiktiga insatser

Kartläggningarna vittnar om vikten av att kunna ses ofta om det behövs, att ha kontinuitet och möjlighet att vara kvar, gärna även en tid efter att eleven återgått till sina studier. Vidare nämner flera föräldrar och elever relationsbyggande som ett framgångskoncept. De behöver känna att någon finns där och bryr sig på riktigt. Engagerade vuxna som inte ger upp tycks vara en av de viktigaste förutsättningarna för att en återgång till skolan ska vara möjlig. I ett av de kartlagda fallen blir det tydligt vilken skillnad det gör när läraren hör av sig på morgonen. Det räcker med ett sms eller ett kort samtal så kommer eleven till skolan. De dagar läraren inte har tid att höra av sig kommer eleven sannolikt inte.

Han har sagt att han ska hjälpa mig att få godkänt vad det än krävs. Allt han har gjort för mig har han ingen som helst skyldighet till som lärare. Den där människan, alltså han är så bäst. (Elev)

Vikten av intensitet och kontinuitet bekräftas även i SOU 2016:94. Detta kräver dock tid, vilket även lyfts i kartläggningarna. (SOU 2016:94 sid.172, 219-224). Dessvärre verkar denna tid sällan finnas i praktiken, vare sig inom skola eller inom socialtjänst, vilket medför att stödet inte får den effekt det skulle kunna ha. Även hög personalomsättning nämns som försvårande faktor i detta utvecklingsområde.

3.1.3 Vårdnadshavare ska få stöd

Syrgasmasken till föräldrarna först. Fast de inte fattar att det behövs. (Förälder)

Att vara förälder till ett barn som inte går till skolan är ofta oerhört påfrestande. Flera föräldrar uttrycker att de känner sig ensamma och önskar bekräftelse på att de inte är själva om detta och någon att bolla sina tankar med. Två av föräldrarna önskar någon form av stödgrupp för att få träffa andra föräldrar i samma situation och flera önskar verktyg och praktisk hjälp att hantera situationen.

Gud vad jag har gråtit inför den där rektorn och sagt att det går inte. Men hon sa att det är ert föräldraansvar men vad gör man? Han fick utbrott när man försökte få iväg honom till skolan. Slogs och slog sönder saker. Det var som att spela på lotto. Bland gick det efter mycket övertalning och ibland gick det inte alls. (Förälder)

Vid problematisk frånvaro finns vetenskapligt stöd för interventioner som sker genom föräldrar och i SOU 2016:94 beskrivs vikten av åtgärder för att stödja vårdnadshavare i föräldrarollen, att stärka deras engagemang och stärka relationerna mellan vårdnadshavarna och skolan. (SOU 2016:94 sid.216-217)

Stöd till föräldrarna ges i Uppsala kommun framför allt av hemterapeuterna som tillhör socialförvaltningen. Av de som fått stöd därifrån är upplevelsen ofta positiv. I två av fallen beskriver föräldrar att det var först när hemterapeuten kom in i bilden som det verkligen kändes som att de fick hjälp.

Hon fixade alla papper, vi bara gjorde som hon sa. Hon var världens bästa. Med hennes hjälp så visste man vart man kunde vända sig. (Förälder)

Stöd till föräldrar ges till viss del även genom andra instanser såsom ungdomscoach och insats Mentorn. Även skolan försöker många gånger att ge stöd till föräldrar men detta stöd blir mer begränsat. För att få den typen av omfattande stöd som många föräldrar säger sig önska och många verksamheter anser dem behöva krävs att socialförvaltningen blir inkopplade. Dessvärre sker detta många gånger mycket sent och stödet uteblir därför eller blir mycket begränsat, utifrån det stöd skolan har möjligt att ge. Mer om detta under avsnitt 3.2.

3.1.4 Kommunen ska ge anpassat stöd utifrån neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, ångest och depression

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, depressioner och ångest är överrepresenterat hos elever med hög skolfrånvaro, vilket också speglas i de kartlagda fallen. Föräldrar och elever beskriver vilken betydelse rätt anpassningar och bemötande har.

Den skolan kunde möta mitt barn där han var och såg inte en rörlig kille som ett problem. De hade förmåga att möta barn med behov helt enkelt. (Förälder)

Flera av de intervjuade föräldrarna och eleverna har dock erfarenhet av verksamheter som inte gör de anpassningar som de ser skulle krävas och att alltför mycket av förklaringarna istället läggs på bristande föräldraförmåga. I sex av fallen anser föräldrar eller elever att detta beror på att de verksamheter som kommer i kontakt med barnen/ungdomarna har för dålig kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, ångest och depression. I en undersökning från Karolinska institutet uppger 80 procent av lärarna att de saknar kunskap om neuropsykiatriska diagnoser. Motsvarande andel för specialpedagogerna är 69 procent. Även kunskap om tidiga tecken på psykiska besvär är många gånger otillräcklig (SOU 2016:94 sid.206, 212).

Det är som att när du kliver in i skolan, då finns inte plats att må dåligt, det finns inget som heter psykisk ohälsa, det existerar inte. (Elev)

Kritiken i projektets kartläggning riktar sig främst mot skolan men även till viss del socialförvaltningens verksamheter. Flera föräldrar berättar om hur de gång på gång strider för att deras barn ska få det stöd de behöver och en mamma uttrycker att ”Jag skulle önska att jag slapp tala om och tala om och tala om”.

3.1.5 Taxiverksamhet ska vara anpassad utifrån behov

I fyra av fallen berättar både föräldrar och skolor om taxiskjutsar som inte fungerar. Detta gäller i samtliga fall elever med diagnos inom autismspektrum och handlar i samtliga fall om att taxichauffören inte kunnat möta barnet/den unge utifrån de förutsättningar och behov som funktionsnedsättningen medför. Det har varit olika chaufförer från gång till gång, de har kört olika vägar, pratat, haft musik i bilen mm. Det har saknats en förutsägbarhet vilket skapat otrygghet för barnen/ungdomarna och medfört att de inte tagit sig till skolan. Orsakerna till detta kan vara otillräckliga kunskaper i likhet med avsnitt 3.1.4 men även ett system som inte möjliggör de anpassningar som skulle behövas

3.2 Insatserna ska erbjudas i rätt tid

Det räcker inte att rätt insatser finns och erbjuds. De måste även erbjudas i rätt tid. Flera vittnar om att det dröjer med insatser eller att insatser sätts in men att det dröjer innan *rätt* insatser sätts in. Socialtjänsten kopplas på sent och verksamheter ”duttar” istället för att sätta in stora insatser.

Rätt insatser i rätt till förutsätter att

- Frånvaron uppmärksammas
- Socialtjänsten kontaktas vid behov
- Skola och socialtjänst agerar genom att sätta in rätt stöd
- Vårdnadshavare och elev ges information om vilken hjälp som finns utöver skolan
- Det går snabbt att verkställa insatser

Nedan följer en beskrivning av respektive utvecklingsområde.

3.2.1 Frånvaron ska uppmärksammas

Kommunen har ett system för frånvarorapportering. Det förutsätter dock att frånvaron faktiskt rapporteras samt att någon följer upp den för att uppmärksamma hög frånvaro och eventuella mönster eller tendenser. I intervjuer framkommer att det sannolikt finns utvecklingspotential i detta och flera verksamheter lyfter risken att frånvarande elever glöms bort i den höga arbetsbelastningen. Likaså lyfts avsaknad av tydliga rutiner som något som ökar risken att frånvaron inte uppmärksammas. En av eleverna i de kartlagda fallen berättar om hur lärarna tog upp hennes skolka på utvecklingssamtalen men hur hon varje gång hittade på någon lögn som de godtog. En av lärarna till samma elev menar att det tog tid innan fokus växlade från att ligga på skolarbete och uppfyllelse av målen till att hamna på själva frånvaron.

Då var hon ju ändå här, säkert i snitt fyra gånger i veckan men hon gjorde inte mycket på lektionerna. Då var fokus mer på att hon måste få saker gjort och inte lika mycket på frånvaron i sig även om vi tog upp det också. (Skola)

I de kartlagda ärendena framkommer dock inte detta som det stora bekymret utan det handlar snarare om steget efter, att agera.

3.2.2 Socialtjänsten ska vid behov kontaktas

Innan soc kom in i bilden var allt nattsvart. Jag mådde så sjukt jävla dåligt och jag kände mig som världens mest ensamma människa. Det kändes som att ingen någonsin skulle förstå mig. (Förälder)

Flera föräldrar efterfrågar hjälp från socialtjänsten och är, åtminstone i efterhand, glada över hjälpen. Kartläggningen visar på att skolan i de allra flesta fallen tagit kontakt med socialtjänsten, och då framför allt socialförvaltningen. I åtta av de kartlagda fallen har skolan gjort orosanmälningar till socialförvaltningen, och i fem fall har dessa anmälningar skett återkommande.

Dock verkar det som att dessa kontakter tenderar att tas sent, då frånvaron redan varit problematisk ett bra tag. Detta får till följd att det stöd som bara kan ges av socialförvaltningen eller omsorgsförvaltningen riskerar att sättas in sent.

Socialförvaltningen har i de kartlagda fallen ofta bara kontaktats i samband med orosanmälan och då har det många gånger gått över ett år med mycket hög frånvaro. I ett av fallen hade eleven haft mycket hög frånvaro i över två års tid.

Omsorgsförvaltningen är inkopplad enbart i två av fallen trots att flera av eleverna i kartläggningen har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Omsorgsförvaltningen har dock kontaktats i fler fall men det har av olika skäl inte varit aktuellt med insatser. Det är inte självklart att omsorgsförvaltningen ska kontaktas för att en funktionsnedsättning finns men det är intressant att diskutera om det kan finnas fog för att kontakta tidigare/oftare.

Att socialförvaltningen och omsorgsförvaltningen kopplas på så sent kan ha flera förklaringar där bristande kartläggning eller utredning sannolikt är en. Den kartläggning som sker på skolan för att utreda orsakerna till en elevs frånvaro verkar sällan ske standardiserat. Risk finns att skolan inte utreder hela elevens situation och att fokus hamnar på skolfrågorna istället för på barnets/den unges samlade behov. Detta bekräftas även av SOU 2016:94 som visar på att skolor många gånger brister i att ta reda på orsakerna till frånvaro och att kartläggningar inte görs alternativt inte görs systematiskt och utifrån kunskap om kända riskfaktorer. (SOU 2016:94 sid.193-195)

Ytterligare en förklaring som anges är okunskap om andra verksamheter. Om skolan inte känner till vilket stöd socialtjänsten kan bidra med ökar risken för att de inte ska kontakta dessa myndigheter. Även avsaknaden av relationer och ”upparbetade spår” kan här försvåra samverkan. Om man inte har ett namn och helst även ett ansikte och en relation till den som behöver kontaktas så minskar sannolikheten för att han/hon ska kontaktas. Detta gäller framför allt då verksamheter upplever behov av att konsultera, höra sig för och fråga om råd.

Utöver detta finns en del okunskap eller otydlighet i när orosanmälan ska göras och att det går att orosanmäla flera gånger. I ett av fallen beskriver skolan att socialtjänstens råd och stödverksamhet ju redan var inkopplad och att de därför tänkte att en orosanmälan inte behövdes. Flera verksamheter efterfrågar tydligare rutiner.

Risk för rädsla att skapa obehag eller förvärra en relation eller situation är ytterligare ett skäl som anges. Detta framgår både i de mer generella verksamhetsintervjuerna och i kartläggningarna kring specifika elever och det gäller främst kontakten gentemot socialförvaltningen. Intervjuerna med föräldrar visar också att många föräldrar är rädda för socialförvaltningen men intressant i detta fall är att flera av de föräldrar som uttryckt det och sedan fått stöd av socialtjänsten har ändrat sin inställning.

Soc skulle ha kopplats in tidigare. De skulle ha gjort en anmälan redan när det började rasa i årskurs 6 (Förälder)

3.2.3 Skola och socialtjänst ska agera genom att sätta in rätt stöd

Det är inte tillräckligt illa för att prioritera. Fast man vet vartåt det är på väg.(Skola)

Om en verksamhet har uppmärksammat frånvaron och kanske även kontaktat andra myndigheter så gäller det också att frånvaron prioriteras så att insatser sätts in men flera av de intervjuade menar att så inte är fallet. En av de intervjuade föräldrarna beskriver hur de efterfrågade stöd men att upprepade orosanmälningar från skolan inte ledde någonstans. Kritiken riktar sig även mot skolan och flera föräldrar förmedlar en upplevelse av att det känns som att skolan försöker smita ifrån sitt ansvar och enbart hänvisar till föräldraansvaret.

Det räcker inte heller med att frånvaron prioriteras och verksamheter agerar genom att sätta in stöd. Det ska även vara *rätt* stöd. Även om insatser satts in tidigt så menar flera av de intervjuade föräldrarna och eleverna att de insatser som verkligen behövdes inte var de som sattes in. Istället sattes mindre omfattande insatser in och först när frånvaron var riktigt hög sattes det mer omfattande stödet in. Detta gäller insatser i såväl skola som socialtjänst och åsikterna bekräftas även från verksamheter.

Soc förstår inte att när skolan vänder sig till dem så har man gjort allt man kan. Då räcker till exempel inte kontaktperson en gång i veckan. (Skola)

Orsaker till detta kan även här vara den bristande kartläggningen (se 3.2.2). De verksamheter som möter barnet/den unge vet helt enkelt inte vad som är rätt insatser eftersom behovet inte utretts tillräckligt och de tror att de små insatserna räcker.

Även SOU 2016:94 beskriver hur åtgärder, pga. bristande kartläggning, sätts in ad-hoc utan att baseras på en förståelse av orsakerna till frånvaro för den aktuella eleven. (SOU 2016:94 sid.193-195)

Andra troliga orsaker är kostnader och tid. Med en ansträngd budget och hög arbetsbelastning faller det sig naturligt att prova de små, mindre kostsamma insatserna innan de stora insatserna mer kostsamma insatserna sätts in.

Ytterligare orsaker som anges är okunskap om vilket stöd som finns samt brist på rutiner. De som möter barnet/den unge vet inte hur de ska agera och när.

Eleven är borta, vad gör vi? Vi vet inte. Och så stannar det där. (Skola)

3.2.4 Vårdnadshavare och elev ska ges information om vilken hjälp som finns utöver skolan (de ska inte behöva vänta på orosanmälan)

Som tidigare nämndes kontaktar skolan ofta socialtjänsten när frånavaron varit problematisk under en längre tid. Familjen har då under lång tid varit utan det stöd som de skulle kunna ha fått av socialtjänsten. En förutsättning för att barn/unga och vårdnadshavare själva ska kunna ta kontakt med verksamheter utanför skolan för att få hjälp och stöd är att det känner till vilket stöd de kan få. Föräldrar beskriver hur stödet från socialtjänsten gjorde skillnad men att de innan de med skolans hjälp fick kontakt med socialtjänsten (ofta genom orosanmälan) inte hade en tanke på att de kunde vända sig dit, alternativt hade felaktiga, förutfattade meningar om vad socialtjänsten gör. Detta gäller framför allt socialförvaltningen men okunskap finns även om omsorgsförvaltningen och föräldrar och barn/unga vet ofta inte skillnaden.

Man ska inte behöva vänta på en orosanmälan. Jag visste inte vart man kunde vända sig och var också rädd för vad som skulle hända. Hade jag vetat mer om vad soc gör, hur de kan hjälpa så skulle jag ha kontaktat dem. Det är ingen som talar om vilka bra saker de gör. (Förälder)

För en del föräldrar handlar det inte främst om rädsla utan de har helt enkelt inte tänkt tanken.

Man tänker inte att man kan höra av sig till soc. Man tänker att det är ju skolans ansvar. (Förälder)

Även här kan skolans rutiner och kunskap om andra verksamheter vara viktiga nycklar. Skolan, som skulle kunna vara den som informerar föräldrar och elever om socialtjänstens verksamhet saknar många gånger kunskap själva eller rutiner för att informera.

3.2.5 Det ska gå snabbt att verkställa insatser

Ett ytterligare bekymmer som framkommit i de mer generella verksamhetsbesöken är att insatser ibland tar tid att verkställa på grund av kö. Detta har sannolikt sin förklaring i den kostnad det innebär att stå med outnyttjade insatser. Detta är dock inget bekymmer som är framträdande i de kartlagda fallen även om synpunkter på att verkställa beslut snabbt framkommer även där.

3.3 Barn/unga och deras vårdnadshavare ska vara delaktiga och hysa en tilltro till det stöd de får - verksamheter ska jobba tillsammans med familjen

En insats som vi tycker att de ska ha men som de inte ser vitsen med är dömt att misslyckas. Det blir ett spel för gallerierna. (Socialförvaltningen)

Planering och beslut som rör barn och unga ska alltid grunda sig på samtal med barnen själva och med deras föräldrar. I SOU 2016:94 betonas dessutom delaktighet som en framgångsfaktor i att åtgärda frånvaro. (SOU 2016:94,s.173-174). Om familjen själv tror på insatsen så ökar det sannolikheten för att insatsen ska vara framgångsrik och likaså gäller det omvända. Bristen på delaktighet innebär en stor risk att insatser är utan framgång eller inte tas emot. Detta ställer även höga krav på bemötande. Barn/unga och vårdnadshavare behöver uppleva sig trodda och lyssnade på. Detta område går alltså att dela upp i två utvecklingsbehov, som båda är av stor vikt för en insats förutsättningar att vara framgångsrik:

- Barn/unga och deras vårdnadshavare ska ha inflytande i vilket stöd de får
- Barn/unga och deras vårdnadshavare ska bli väl bemötta

Nedan följer en beskrivning av dessa två utvecklingsområden.

3.3.1 Barn/unga och deras vårdnadshavare ska ha inflytande i vilket stöd de får³

Inflytande är subjektivt och handlar till stor del om den enskildes upplevelser och dessa är blandade hos de intervjuade föräldrarna. Gemensamt är dock att föräldrarna oftast känner sig ”små” i förhållande till myndigheterna och upplever sig vara i ett underläge.

Om jag säger en sak så säger de att ”nej, men lilla gumman, jag förstår att det här är jobbigt för dig men så kan vi inte göra”. De har gjort som de tycker och vill. (Förälder)

Kritik riktas även mot Samordnad individuell plan (SIP) då flera föräldrar menar att dessa möten är stressiga och inte gynnar delaktighet.

Många lyfter att det är skönt att ha någon som hjälper dem att stå på sig och framföra deras åsikter och som också kan hjälpa dem med vad de har rätt att efterfråga mm. I åtminstone tre av fallen har hemterapeut eller annan person från socialförvaltningen fyllt den funktionen.

Barn och ungas inflytande är svårt att uttala sig om på grund av det begränsade antalet elevintervjuer och även här varierar föräldrarnas upplevelser. SIP är ett verktyg för att öka delaktighet hos brukare men barn och unga är sällan själva inbjudna att delta på dessa möten. Flera föräldrar är kritiska till detta medan andra menar att det är bra. Även hos professioner råder delade meningar. Flera tycker att det är bra och självklart att barn och ungdomar inte ska vara med på SIP och att mötena inte har den utformningen att det är lämpligt. Andra menar tvärtom att det vore bra att ha dem med och att det skulle tvinga oss till en annan och bättre sorts möten där barnet/den unge är i fokus.

Då barn och ungdomar inte deltar på möten behöver deras röster på annat sätt säkras men i ett par av fallen anser verksamheterna själva att verksamheten inte fullt ut säkrat att barnets/den unges röst hörs eller att det inte framkommer på vilket sätt det säkrats. Det som förvärrar delaktighet för just denna målgrupp är att det handlar om barn och ungdomar som ofta är sköra, mår psykiskt dåligt och ofta inte mår att komma på möten ens som de är kallade till. Ett par föräldrar tipsar om olika sätt att få deras barns delaktighet men menar att kommunen är för oflexibel.

Alla har försökt men man har försökt på samma sätt. Man knackar på och väntar. Det finns skype, det hade kunnat vara ett alternativ. (Förälder)

En annan förälder beskriver en mer positiv berättelse, dock efter en lång tids kamp.

Nu utgår man från min dotter, hur hon känner, tycker och orkar. Man lyssnar på henne. Det gör skillnaden. (Förälder)

³ I de fall stöd är riktat till myndig elev gäller inte vårdnadshavares delaktighet

3.3.2 Barn/unga och deras vårdnadshavare ska bli väl bemötta

Om jag inte kommer på en lektion så tänker de att "hon sket i den" utan att reflektera över varför. Ett enkelt "vart var du igår". Tänk om jag låg hemma i min säng och hade världens ångest men de tror att jaha hon skolkar igen, okej. (Elev)

Flera elever och vårdnadshavare lyfter vikten av goda relationer och att känna sig sedd. En elev i kartläggningen beskriver hur en lärare kände igen och förstod hennes panikångestattack och vilken skillnad det gjorde för henne. Så pass stor skillnad att det motiverade henne att komma till skolan.

I fyra av fallen berättar dock föräldrar om hur de känner sig ifrågasatta och misstrodda. Detta gäller framför allt gentemot skolan men även till viss del gentemot socialtjänsten. Flera föräldrar berättar om hur ensamma de kände sig och att de saknade känslan av att någon förstod dem.

Indirekt läggs skuldbördan på oss föräldrar, det är erat fel. Det upplever vi från alla håll. (Förälder)

Även två av de tillfrågade eleverna uttrycker detta.

Jag kände bara att de skrattade mig i ansiktet och liksom vad fan gör du här. (Elev)

En tänkbar förklaring till detta är återigen verksamhetens okunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, ångest och depression. Med rätt kunskap kan vuxna anpassa sitt bemötande efter barnets/den unges förutsättningar och behov. Barnrättskommittén uttrycker i sin senaste granskning av Sverige oro över att professionella som möter barn med funktionsnedsättning saknar kunskaper som behövs för att möta barn på ett bra sätt. (SOU 2016:94 sid.205-206) Till detta krävs också kunskap om bemötande.

3.4 Insatserna ska vara samordnade med ett helhetstänk

Alla vill så väl men ingen har helhetsbilden och tar sig tid att se vad som är problemet egentligen. Och det är väl det som är problemet, att det är så mångfacetterat. (Förälder)

Det förekommer blandade åsikter om hur samordningen av stöd och insatser är men de allra flesta önskar en bättre samordning och bättre förutsättningar för att samverka. Även i SOU 2016:94 betonas att god samverkan många gånger är en förutsättning för få elever att återgå till sina studier. (SOU 2016:94 s.297 f.)

De behov av förbättrad samverkan som uttryckts i projektet gäller samverkan mellan samtliga berörda förvaltningar men även gentemot region Uppsala. Allra svårast verkar samverkan vara med Barn- och ungdomspsykiatri, där både föräldrar och verksamheter kommenterar en bristande tillgänglighet. Eventuellt önskas även bättre samverkan med Habilitering och hälsa, men fokus i projektet har inte varit samverkan med region Uppsala vilket gör att underlaget är för litet för att svara på det. Behovet av samverkan med Barn- och ungdomspsykiatri har dock varit framträdande. Vidare gäller det samverkan mellan alla de som är inkopplade i ett ärende, alltså inte bara rektor, biståndshandläggare osv utan även mellan behandlare, lärare mm.

De utvecklingsbehov som identifierats rör sig framför allt om att

- Berörda verksamheter ska kontakta dem de behöver kontakta och få den information de behöver ha
 - Berörda verksamheter ska ha gemensamma planeringar
 - Det ska vara tydligt vem som gör vad kring barnet/den unge och familjen
- Nedan följer en beskrivning av dessa utvecklingsområden.

3.4.1 Berörda verksamheter ska kontakta dem de behöver kontakta och få den information de behöver ha

Omsorgsförvaltningen? Nä, där känner jag ju ingen så de har jag inte så mycket att göra med. Jag vet inte riktigt vad de gör eller vem jag ska vända mig till. (Skola)

Flera verksamheter uppger att de saknar kunskap om vilka insatser som finns i ett ärende, vad de gör och hur de hakar i varandra. De har helt enkelt inte den information de skulle behöva för att säkra att de jobbar samordnat och det tar emot att skaffa sig den. Många nämner även att sekretessen skapar hindrande barriärer. Som förklaringar till ovanstående uppges bland annat bristen på tid, upparbetade spår och relationer. Även bristen på rutiner är framträdande i intervjuerna. Man vet varken vem man ska vända sig till eller hur man ska gå tillväga. Att knyta socialtjänsten närmare skolan, skapa rutiner och upparbetade spår är ständigt återkommande önskemål.

3.4.2 Berörda verksamheter ska ha gemensamma planeringar

Det finns en stor variation i huruvida det förekommer gemensamma planeringar och ännu större är variationen kring hur verksamheter och föräldrar anser dessa fungera. Gemensamma planeringar verkar i dagsläget förekomma huvudsakligen om verksamheter inom region Uppsala finns inkopplade och det därför går att göra en Samordnad individuell plan (SIP). Dessa möten får överlag positiv respons vad gäller informationsutbytet. Flera poängterar även att det är konstruktiva möten som får saker att hända. Men många är mer kritiska. Bland annat handlar kritiken om att viktiga funktioner som kallats inte kommer till mötet och många anser även att mötena är stressiga och fokuserar på fel saker. För mycket tid ägnas åt att rapportera dagsläget och vad som hänt sedan sist, på bekostnad av att mötet inte hinner fokusera på det verkligt viktiga, det vill säga behoven och hur de ska tillgodoses.

Alla kommer med förslag på hur man ska agera men det är så bråttom. Man bara skrapar på ytan. (Förälder)

En återkommande åsikt är även att ingenting händer mellan mötena. Det blir inte verkstad trots att det, som många föräldrar uppger ”låter så bra”.

Dessa åsikter framförs av både föräldrar och verksamheter. I sex av de kartlagda fallen har SIP'ar genomförts och i fem av dessa riktas verksamheter och/eller föräldrar kritik av ovanstående slag. SIP verkar alltså inte fungera enligt lagens intentioner och är mer ett möte än en process. Många gånger saknas ett ordentligt förarbete och det verkar även saknas verkstad och samordning mellan mötena. Även själva mötet tycks många gånger ha en struktur som inte gynnar lagens intentioner, d.v.s. att samordna insatser utifrån brukarens behov. Enkäter som fyllts i av brukare i samband med SIP-möten visar dock på en positiv upplevelse vilket motsäger resultatet av kartläggningarna. SIP-enkäterna är emellertid mycket begränsade i sitt innehåll och innehåller bland annat ingen fråga om vare sig nytta/effekt eller deltagande funktioner/personer. Det skulle därför vara intressant att i enkäterna lägga till frågor bl.a. kring vilken nytta/effekt SIP har gett och om ”rätt” funktioner deltog på mötet, för att se om den kritik som riktats mot SIP är allmän eller bara verka gälla i SIP-möten kring skolfrånvaro.

Utöver SIP-möten verkar någon form av strukturerat samverkansmöte behövas även då region Uppsala inte är inkopplat och SIP alltså inte är möjligt.

Avsaknad av samverkansmöten eller dåligt fungerande sådana försvårar bl.a. möjligheten att jobba flexibelt, som angavs i 3.1.1. Samverksmöten skulle kunna vara forumet där sådana lösningar skraddarsys. Det försvårar även möjligheten till inflytande och bra bemötande som beskrevs i avsnitt 3.3.

3.4.3 Det ska vara tydligt vem som gör vad kring barnet/den unge och familjen

Många gånger har barn och unga med hög skolfrånvaro och deras föräldrar kontakt med flera olika myndigheter och även inom var och en av dessa myndigheter finns ett stort antal kontakter. I kartläggningen gäller det åtta av fallen. I fem av dessa uttrycker föräldrar eller elever att det är påfrestande och rörigt med alla dessa kontakter. Det blir dels många relationer för barnet/den unge och dels ett stort antal kontakter för föräldrarna att hålla reda på. Flera verksamheter och föräldrar beskriver ett stort och rörigt nätverk runt föräldern som ibland inte ens vet skillnaden mellan de olika myndigheterna utan snarare tycker att allt är ett enda gytter av kontakter.

När man står som förälder och inte vet vad alla gör. Man tycker det är samma. Skola och Uppsala kommun, är inte det samma sak? Och BUP, vad ska de göra då? Och omsorgsförvaltning och socialtjänst, är inte det samma sak? Man känner bara att jag förstår inte. (Förälder)

De som har en SIP har en samordnare men denne verkar fungera mest som en mötesledare och är relativt passiv mellan mötena och har personen ifråga ingen SIP så finns ingen samordnare alls. Flera efterfrågar någon som håller i kontakterna och är aktiv även mellan mötena. En person som kan avlasta vårdnadshavaren i sin roll som ”spindel”.

Jag önskar någon som kan hjälpa med alla kontakter. Det är ingen som har riktigt velat hjälpa oss i helheten. Att hitta en röd tråd. (Förälder)

En del framför även önskemål på större möjlighet att tänka utanför boxen och ”slå ihop” verksamheter så att insatserna blir färre. Detta gäller framför allt i de fall där insatserna är relativt lika till sin karaktär. Även detta hänger nära samman med möjligheten att skapa flexibla lösningar som beskrevs i 3.1.1.

4. DEN KOMPLEXA BILDEN

Ovanstående analys bygger på en strukturering och kategorisering för att tydliggöra vilka utvecklingsområden som finns. I verkligheten är detta dock inte så lätt då mycket hänger ihop. För att tydliggöra detta följer här ett exempel:

IDA

Ida 13 år isolerar sig mer eller mindre hemma. Hon har svårt att ta sig ut och går endast i skolan ett par timmar i veckan. Ida själv önskar bli skjutsad då hon behöver ta sig till ställen utanför hemmet. Det är enligt henne en viktig förutsättning för att komma ut.

Ida har tre snarlika insatser beviljade; Mentorn (SoL-beslut på SCF), kontaktperson (LSS-beslut på OMF) och ledsagare (LSS-beslut på OMF). Mentorn är tänkt att avslutas så fort kontaktpersonen kommer igång men problemet är att kontaktpersonen aldrig får till några träffar med Ida eftersom hon gång på gång avbokar. Ledsagare är ännu inte verkställt eftersom handläggaren vill få igång kontaktpersonen först och se att det fungerar.

Kontaktpersonen och handläggaren på OMF förstår inte varför Ida avbokar och känner sig frustrerade och hjälplösa. Kontaktperson enligt LSS skjutsar inte utan åker enbart kommunalt men de anser inte

att detta borde vara hindrande för Ida då hon åkt kommunalt ett par gånger och det har fungerat utmärkt. Vad de däremot inte vet är att Idas önskan om att slippa åka kommunalt blir tillgodosett av Mentorn. Då Mentorn och kontaktperson i övrigt har ganska snarlika uppdrag och då Ida redan fått en relation till sin kontakt på Mentorn kan man gissa att hennes motivation för att få igång kontaktpersonen inte är jättehög.

Här ser vi en tydlig brist på samordning då Ida har flera snarlika kontakter som sinsemellan inte kommunicerar, eller åtminstone inte tillräckligt. Vi ser också brist på flexibla lösningar då kontaktperson inte kör bil och detta eventuellt är vad Ida behöver för att i dagsläget ta sig utanför hemmet. Istället för att utgå från Idas uttryckta behov och väga det med vad professionerna ser behov av så utgår verksamheterna från de insatser som finns.

I detta fall leder bristen på samordning och avsaknad av flexibla lösningar både till många relationer för Ida men även, eventuellt, till att insatser inte tas emot eftersom de inte är vad Ida själv anser sig behöva.

5. FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER

Projektets kartläggning visar tydligt på att Uppsala kommun behöver bli bättre på att sätta in rätt insatser i rätt tid och på rätt sätt. I intervjuerna har ett antal förklaringar getts till de identifierade utvecklingsområdena. En del av dessa är återkommande och förklarar följaktligen flera utvecklingsbehov. Även förklaringar som går att koppla till enbart ett utvecklingsområde kan vara av stor vikt om det är områden som innebär stora bekymmer och som är av betydelse för att få elever att återgå till sina studier. Projektgruppen vill utifrån ovanstående resonemang lyfta fram nedanstående förklaringar som extra viktiga i projektet:

- Bristande kartläggning på individnivå av orsaker till frånvaron
- Avsaknad av eller bristande rutiner
- Bristande kompetens om målgruppen, bemötande och möjliga åtgärder
- Okunskap om andra verksamheter och brist på upparbetade kontakter och nära vägar
- Ineffektiva Samordnade individuella planer (både som möte och som process)
- Avsaknad av samordnade individuella planer då behov av insatser finns enbart inom kommunen alternativt inom region Uppsala och skola (men inte socialtjänst)
- Avsaknad av samordnande funktion

Projektet har utifrån identifierade behov och nämnda förklaringar tagit fram förslag på åtgärder. Hänsyn har även tagits till vad projektet tror är möjligt med tanke på förvaltningarnas organisatoriska och ekonomiska förutsättningar. Följande åtgärder föreslås⁴:

1. Centrala skolnärvarorutiner/närvarotrappa

Projektet ser behov av att ta fram centrala närvarorutiner som inkluderar alla tre förvaltningarna. Rutinerna ska säkerställa att rätt stöd sätts in i rätt tid och bör inkludera såväl hur verksamheter uppmärksammar elever med oroväckande frånvaro⁵ som hur de kartlägger orsakerna till frånvaron och agerar därefter. Agerandet inkluderar hur och när anpassningar sätts in, andra verksamheter kontaktas och samordning sker (bland annat kring inhämtande av samtycke). Rutinerna bör vara integrerade i berörda verksamheters ordinarie verksamhetsuppföljning.

⁴ Förslagen är till stor del inspirerade av hur Skottland jobbat framgångsrikt med samverkan kring barn och unga (GIRFEC- Getting It Right For Every Child).

⁵ Begreppet ”oroväckande frånvaro” behöver ytterligare förtydligas

2. Kompetenssatsningar

Projektet ser att kompetenspåfyllnad inom neuropsykiatri, ångest, depression och bemötande behövs för berörda verksamheter inom kommunen. En grupp/funktion behöver utses som initierar och vid behov samordnar dessa utbildningar.

3. "Namngiven samordnare" samt "Barn- och ungdomskoordinator"

Projektet ser behov av att varje barn med oroväckande frånvaro² tilldelas en namngiven samordnare på skolan. Den namngivna samordnaren är den som elev/vårdnadshavare primärt vänder sig till med sådant som berör skolfrånvaron. Denna ansvarar för att orsaker till elevens frånvaro kartläggs och att rätt anpassningar sätts in i rätt tid. Det är av yttersta vikt att samordnaren jobbar med elev/vårdnadshavares delaktighet i fokus och att han/hon håller sig välinformerad med vilket stöd som finns att få från andra verksamheter. Samordnaren har ett nära samarbete med andra verksamheter. Samordnarens roll (bland annat om denna är en fast funktion, t ex kurator, eller utses från gång till gång) behöver utarbetas ytterligare. Det handlar dock inte om nya resurser utan bör vara personal som redan idag finns på skolan.

Vid mer komplexa ärenden där insatser finns eller kan komma att behövas även från andra verksamheter ser projektet behov av att den namngivna samordnaren kompletteras med en särskilt utsedd koordinator. Projektet ser behov av att upprätta ett antal sådana tjänster. Koordinatören finansieras förslagsvis av samtliga tre förvaltningar och har ett kommunövergripande ansvar med mandat att samordna de olika insatserna.⁶ Koordinatören ska vara pådrivande, uppmärksamma när kommunikationen brister samt ha ett särskilt ansvar för att elevens perspektiv lyfts fram och för att elev och vårdnadshavare görs delaktiga. Koordinatören fyller också en funktion gentemot elev/vårdnadshavare att, tillsammans med den namngivna samordnaren, vara den som de kan höra av sig till för att få hjälp med vem som gör vad och vart de ska vända sig. Koordinatören kontaktas av skolans samordnare då denna ser att insatser från andra verksamheter kan komma att behövas. Koordinatören träffar, tillsammans med samordnaren, elev/vårdnadshavare och ansvarar för att koppla på de verksamheter som de ser behövs. Koordinatören är den som därefter håller i samordningen kring de insatser som finns runt barnet/familjen utifrån skolsituationen. Även koordinatörens roll behöver utarbetas ytterligare. Eventuellt kan de som har tjänster som koordinatörer även ansvara för att initiera till och samordna kompetenssatsningar (se förslag kompetenssatsningar).

4. Skolteam

Ett alternativ till koordinator, som projektet diskuterat, är att upprätta ett eller flera centrala skolteam, liknande de tidigare Elis-teamen. Syftet med sådana team skulle vara framför allt att

- underlätta för skolor att kontakta och samverka med socialtjänst (och eventuellt andra myndigheter) i ett tidigt skede
- tydliggöra för samtliga berörda verksamheter vilket stöd som finns och vart de kan vända sig
- säkra att en heltäckande kartläggning av barnets skolfrånvaro görs i ett tidigt skede så att rätt insatser kan sättas in
- underlätta samordning och öka möjligheten att hitta flexibla lösningar som utgår från elevens behov

Projektet ser att förslaget kring team till stor del är en fråga om resurser och organisatoriska förutsättningar.

5. Samordnade skolplaner vid samordning inom kommunen (och ev. med region Uppsala)

Projektet ser vidare behov av att samordnade planer upprättas kring elever med hög skolfrånvaro i de fall eleven har insatser från fler håll än skolan och samtycke finns. Samordnade individuella planer

⁶ All samordning utgår från att samtycke finns från elev/vårdnadshavare

(SIP) är idag lagreglerade endast i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen och gäller när behov av insatser finns från båda huvudmännen. Detta hindrar inte samordnade planer även för barn och unga som har behov av samordning mellan andra verksamheter. Dock finns idag inget reglerat kring detta och samordnade planer existerar sällan i de fall inte insatser från både region Uppsala och kommunens socialtjänst finns. Projektgruppen ser därför behov av att upprätta rutiner kring samordnade skolplaner.⁷

Förslaget motsvarar Samordnad individuell plan (SIP) men tar ett vidare grepp. Den samordnade skolplanen ska alltid upprättas då behov av samordning finns, oavsett vilka aktörerna är.⁸

Rutinerna ska säkerställa

- barnets/den unges delaktighet
- effektiva möten som fokuserar på och utgår från barnets/den unges samlade behov och hur dessa genom samordning ska kunna tillgodoses
- att samordnade planeringar ses som en process och inte enbart ett möte, där arbetet och samverkan fortgår mellan mötena.

Rutinerna bör vara integrerade i samtliga tre förvaltningars ordinarie verksamhetsuppföljning.

Idag pågår ett arbete kring att se över vård- och stödsamordning för unga. Detta arbete bör följas aktivt av skolnärvaroprojektet då det förhoppningsvis kan komma att gynna elever med problematisk skolfrånvaro.

Samordnade skolplaner initieras förslagsvis av koordinatören eller skolteam (se ovanstående förslag) och vid mötet kring den samordnade planeringen deltar funktioner med beslutanderätt. Mötets utformning och innehåll ska styras av elev/vårdnadshavares önskemål och präglas av hög brukardelaktighet.

Om deltagarna under mötet kommer fram till att insatser som kräver biståndsbeslut behövs så ser projektet behov av att vårdnadshavare/elev ska kunna ansöka om bistånd i samband med mötet och att biståndsbeslut ska kunna fattas på plats. Insatsen ska därmed kunna komma igång genast, under förutsättning att den finns tillgänglig, och vara tidsbegränsad under det att socialsekreterare eller biståndshandläggare gör en mer grundlig utredning som antingen leder till fortsatt insats eller avslut. Möjligheter till detta behöver undersökas vidare.

6. Ledningsgrupp

Projektet ser behov av att bilda en strategisk ledningsgrupp/styrgrupp med representanter från alla tre förvaltningarna. Denna ses regelbundet för att

- följa skolnärvaroarbetet på strategisk nivå (med hjälp av t ex koordinatörerna)
- på strategisk nivå lyfta svårigheter som berörda verksamheter upplever och initiera till fortsatt utvecklingsarbete

Eventuellt kan ledningsgruppen även

- fungera som beslutande instans vid eventuella tvister och oenigheter
- med hjälp av koordinatörerna ansvara för att initiera till och samordna fortbildningsåtgärder

7. Ytterligare åtgärder utifrån identifierade utvecklingsområden

Utöver ovanstående förslag ser projektet att följande behöver ses över:

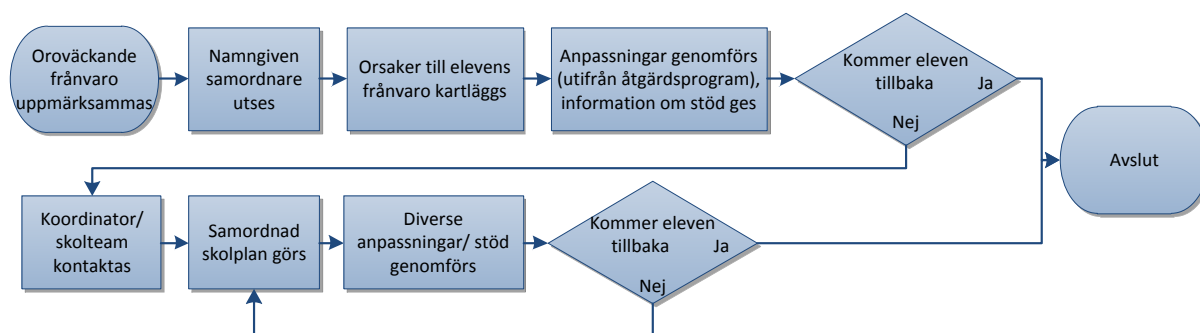
- eventuellt behov av ytterligare anhörigstöd i form av t ex föräldraträffar
- eventuellt tydliggörande av ansvarsfördelning mellan omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen

⁷ Regionen har fattat beslut om att samordnade individuella planer enbart får kallas SIP då samordning sker mellan kommunens socialtjänst och region Uppsalas hälso- och sjukvård. Projektet har därför valt att preliminärt benämna denna plan för samordnad skolplan.

⁸ Ett alternativ till projektets förslag är att utöka SIP till ansvaret omfattar all typer av behov av samordning, det vill säga även mellan t ex skola och socialtjänst. Ett sådant beslut kräver dock att hela Regionen är överens om detta. Det kräver även en översyn över SIP-rutinerna i enlighet med de behov som framkommit.

- taxiverksamheten (utöver kompetenssatsningar)
- socialtjänstens tillgänglighet vad gäller
 - väntetider innan verkställande av beslut
 - möjligheten till långsiktig och tät kontakt för barn/unga och deras vårdnadshavare

Bild på tänkt process (utifrån förslag 3/4 och 5)

Skyldighet att anmäla vid oro för att barn far illa förekommer under hela processen

Av ovanstående förslag är det framför allt koordinatörer och det alternativa förslaget med skolteam som innebär en ökad kostnad för förvaltningarna. På sikt förväntas dessa åtgärder dock leda till minskade samhällsekonomiska kostnader samt minskat lidande för eleverna.

6. FORTSÄTTNING – FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrgruppen bedömer att förslag nummer 1,2,5 och 6 kan genomföras inom ramen för nuvarande resurser och ser positivt på att genomföra dem. Förslag 3 och 4 är två olika vägar som syftar till ungefär samma sak och som båda kräver nya resurser. Styrgruppen har fattat beslut om att gå vidare med alternativ 3 (samordnare/koordinatörer) och en kostnadsberäkning på införande av koordinatörer har därför gjorts. Följande tabeller visar uppskattade kostnader för koordinatörer:

Tabell 1: Helårskostnaden för en koordinator om lönen uppgår till 35 000 kr/mån samt om personen har en arbetsplats i Fyrisborg

Kostnadslag	Kostnad
Årslön (inkl semester)	427 000 kr
Sociala avgifter (39,4%)	168 238 kr
Arbetsplats	57 840 kr
Övriga kostnader	10 000 kr
Summa	663 078 kr

Tabell 2: Helårskostnaden för tre koordinatörer som månadslönen är 30 000 kr, 35 000 kr respektive 40 000 kr

Månadslön	Tre koordinatörer
30 000 kr	1 734 132 kr
35 000 kr	1 989 234 kr
40 000 kr	2 244 336 kr

Utifrån ovanstående har styrgruppen beslutat följande:

Projektet i nuvarande form ses som avslutat och följande förslag till beslut ska upp till de tre nämnderna:

- Tre koordinatörstjänster inrättas i enlighet med utredningens förslag nummer 3.
- Tjänsterna finansieras under hösten 2017 med PRIO-medel. Parallellt med detta ansöker projektet om medel från sociala investeringsfonden för fortsatt finansiering under 2018 och 2019.⁹ Det möjliggör att under en tidsbegränsad period utvärdera nyttan av sådana tjänster.
- En styrgrupp med representanter från de tre förvaltningarna inrättas och får i uppgift att driva projektet vidare utifrån utredning och åtgärdsförslag nummer 1,2,5 och 6 samt leda rekryteringen av koordinatörer och ansvara för att verksamheten startas
Styrgruppen får även i uppdrag att kontakta region Uppsala för att se om de har intresse av att vara delaktiga.

⁹ Projektet har undersökt möjligheterna och allt pekar på att en ansökan skulle godkännas. Det tar dock tid att få en ansökan beviljad.

BILAGA: Frånvarostatistik

Statistik gymnasiet

Följande statistik är hämtad från CSN och baseras på andel med indragen studiehjälp, vilket innebär att den ogiltiga frånvaron har varit 4 timmar eller mer under en månads tid och skett vid upprepade tillfällen. Tillförlitlig frånvarostatistik från utbildningsförvaltningen i Uppsala kommun är i dagsläget inte möjlig att få. Ett utvecklingsarbete pågår inom förvaltningen för att bättre få ut önskad statistik.

I Uppsala kommun var andelen av dem som haft så pass hög ogiltig frånvaro att det lett till indragen studiehjälp 7,6%¹⁰ under läsåret 15/16. Motsvarande siffra var läsåret 14/15 6,2% och läsåret 13/14 5,7 %. Det tyder på en ökning av den ogiltiga frånvaron. En förklaring till ökningen kan dock vara att CSN:s riktlinjer och praxis har skärpts sedan 1 jan 2012. Detta utesluter dock inte att en ökning av skolket i sig kan ha skett. Dessa siffror kan jämföras med rikssnittet som ligger på 7,8 % och där Uppsala placerar sig på femte plats av de med mest frånvaro. I Uppsala län låg snittet under läsåret 15/16 på 7,3 %. Detta omfattar såväl kommunala gymnasieskolor som friskolor.

Skillnaden mellan friskolor och kommunala skolor i Uppsala kommun är dock stor och ser ut som följande:

	<u>2013/2014</u>	<u>2014/2015</u>	<u>2015/2016</u>
Fristående skolor	10,1%	10,6%	12,6%
Kommunala skolor	4,3%	4,8%	5,9 %

Som tabellen ovan anger så är andelen med så pass hög frånvaro att det lett till indragen studiehjälp betydligt högre i friskolor. I kommunala skolor ligger andelen under rikssnittet.

Ovanstående statistik säger inget om anmäld frånvaro. Det finns även risk för visst bortfall i frånvarorapporteringen. Andelen med frånvaro (anmäld och oanmäld) kan därför antas vara högre än 7,6 %.

Statistik grundskolan

Följande statistik är hämtad från skola24 och inkluderar all typ av frånvaro i kommunala grundskolor i Uppsala kommun. Frånvaron kan alltså vara oanmäld eller anmäld av vårdnadshavare.

Tabellen nedan visar elever med minst 80 % frånvaro läsåret 2015/2016:

(Statistiken speglar frånvaro för hela månader, d v s hela sept, okt, mars respektive april)

	<u>Antal</u>	<u>Andel*</u>
Sept 2015	17 st	1,1 promille
Okt 2016	21 st	1,3 promille
Mars 2016	33 st	2,1 promille
April 2016	37 st	2,3 promille

*Andelen baseras på skolverkets statistik av inskrivna elever i åk 1-9 läsåret 15/16.

Det finns variationer i hur frekvent lärare registrerar frånvaron vilket i stor grad påverkar tillförlitligheten i framtagen statistik. Inga elever med skyddad identitet finns heller med. Siffrorna kan därför antas vara högre.

¹⁰ Beslut om indragen studiehjälp på grund av ogiltig frånvaro kan fattas även efter läsårets slut, vilket innebär att dessa siffror kan skilja sig något från liknande siffror som presenteras i andra sammanhang. Uppgifterna är framtagna 2016-12-05. Källa: CSN